

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านร่ม

ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

จัดทำโดย

นางสาวชญาณิศา เปรมสุข

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านร่ม อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลให้ถูกต้องตรงกับปัญหาของเกษตรกร องค์กร และเหมาะสมกับทุกสาขาอาชีพ จึงได้มีการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อดำเนินงานค้นหาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่จะเป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการเสนอของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลถึงการใช้งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของชุมชน

ผู้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านร่ม ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูล และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านร่ม จะเพิ่มประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเกษตร และพิจารณาสนับสนุนงบประมาณได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ต่อไป

นางสาวชญาณิศา เปรมสุข
สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จ
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(๓)
สารบัญภาพ	(๕)
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๒
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๒
๓ สภาพภูมิอากาศ	๔
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๔
๓.๒ ฤดูกาล	๔
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๕
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๖
๔ เส้นทางคมนาคม	๗
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๗
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๙
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน)	๙
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๑
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๑๒
๖.๔ การศึกษา	๑๓
๖.๕ สาธารณสุข	๑๓
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๓
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๓
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๕
๙ องค์กร/สถาบันต่างๆ	๑๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๘

๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๘
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๒๔
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๙
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๙
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไข	๕๕
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๙
บทที่ ๓ ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	
๑ แนวทางการพัฒนา	๖๒
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า	๖๒
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๒
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๓
๒ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๕
ภาคผนวก	๗๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ แสดงเขตการปกครองตำบลบ้านร่อม	๒
๒ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๕
๓ แสดงอุณหภูมิเฉลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๖	๗
๔ แสดงข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลบ้านร่อม	๑๐
๕ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ตำบลบ้านร่อม	๑๐
๖ แสดงข้อมูลด้านประมงตำบลบ้านร่อม	๑๐
๗ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๘ แสดงจำนวนครัวเรือนตำบลบ้านร่อม	๑๒
๙ แสดงลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๓
๑๐ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๕
๑๑ แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ OTOP	๑๖
๑๒ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๖
๑๓ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๖
๑๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๗
๑๕ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๗
๑๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ	๑๘
๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๙
๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๙
๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๐
๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๑
๒๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๒
๒๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๒๒
๒๓ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๓
๒๔ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๓
๒๕ แสดงทรัพยากรดิน	๒๕
๒๖ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว	๒๙
๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๓๐
๒๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๓๑
๒๙ แสดงปฏิทินเพาะปลูกข้าว	๓๕
๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๓๕
๓๑ แสดงจุดรับซื้อข้าวอำเภอท่าเรือ	๓๗
๓๒ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๘
๓๓ แสดงพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๘
๓๔ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๐

๓๕	แสดงปฏิทินเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๖
๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า	๔๗
๓๗	แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกมะม่วง	๔๘
๓๘	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง	๕๐
๓๙	แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง	๕๑
๔๐	แสดงปฏิทินเพาะปลูกมะม่วง	๕๓
๔๑	แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง	๕๓
๔๒	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข	๕๕
๔๓	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๕๙
๔๔	โครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๖๗

สารบัญรูปรภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ แผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง	๑
๒ แผนที่แสดงชุดดิน	๔
๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	๖
๔ แสดงอุณหภูมิเฉลี่ย	๖
๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๘
๖ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมภายในอำเภอ	๘
๗ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ	๙
๘ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน	๑๒
๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
๑๐ แสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๕
๑๒ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ	๑๘
๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๙
๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๐
๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๑
๑๖ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๔
๑๗ แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๒๕
๑๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๒๖
๑๙ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน	๒๗
๒๐ แสดงจำนวนแหล่งน้ำผิวดิน	๒๗
๒๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน	๒๘
๒๒ แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดิน	๒๘
๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๙
๒๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว	๓๐
๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๓๑
๒๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๓๒
๒๗ แสดงวิธีการตลาดข้าว	๓๖
๒๘ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว	๓๗
๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๘
๓๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๘
๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า	๓๙
๓๒ แสดงแหล่งปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๐
๓๓ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า	๔๑
๓๔ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า	๔๗

๓๕ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า	๔๗
๓๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง	๔๙
๓๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมะม่วง	๔๙
๓๘ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง	๕๐
๓๙ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง	๕๑
๔๐ แสดงวิธีการตลาดมะม่วง	๕๔
๔๑ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง	๕๔

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

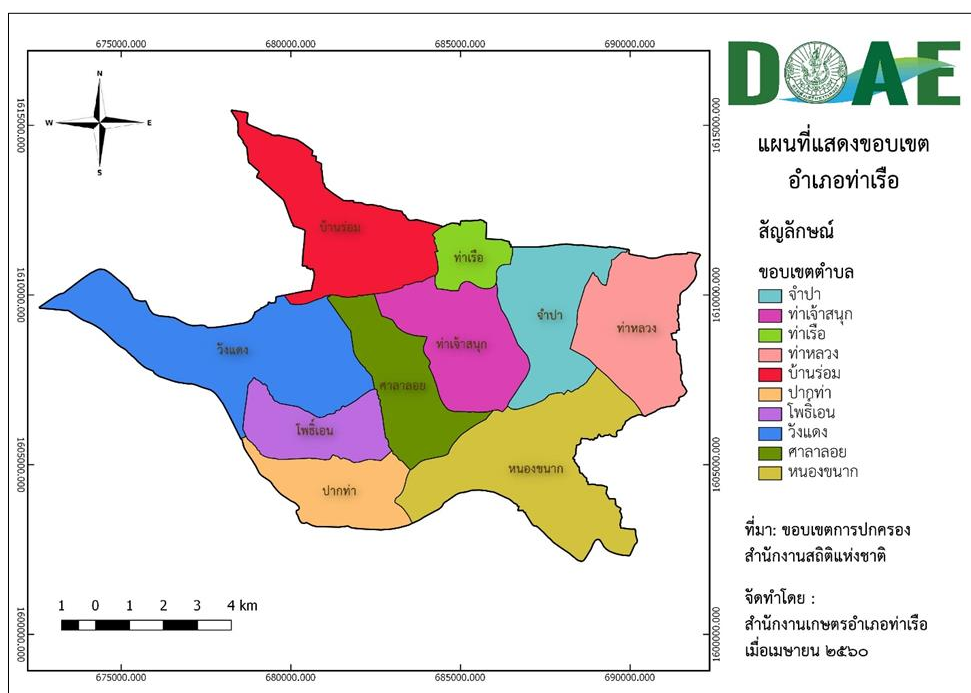
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลบ้านร่อม อยู่อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอบ้านหมอ อยู่ห่างจากอำเภอบ้านหมอประมาณ ๓ กิโลเมตร หากจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๖๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๖ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๗,๖๖๘ ไร่ ตำบลบ้านร่อมมีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลบ้านร่อม มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโคกบ้านใหญ่ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลท่าเจ้าสนุก อำเภอบ้านหมอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงขอบเขตการปกครอง ตำบลบ้านร่อม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมอ, พ.ศ.๒๕๖๐)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล

บ้านร่อม จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครองตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์
๑	บ้านดอนกระสังข์	นายสมศักดิ์ จินตะไล่	๐๙๒ ๗๓๖ ๓๗๑๗
๒	บ้านโคกกุ่ม	นายเดชา เอกเกิด	๐๘๑ ๒๙๙ ๗๐๘๙
๓	บ้านปากบ่อ	นายสุพัต รัตนหวั่ง	๐๘๖ ๗๘๕ ๗๗๗๙
๔	บ้านเหนือ	นางชุมพร เอี่ยมโมฬี	๐๙๗ ๑๑๖ ๒๘๐๙
๕	บ้านดอนประดู่	นายปรีชา ยุกิจภูมิ	๐๘๙ ๒๔๑ ๖๓๑๑
๖	บ้านใต้	นายสยาม แจ่มจำรัส	๐๖๕ ๙๕๒ ๖๕๔๕
๗	บ้านร่อม	นางดวงเนตร พูลศิลป์	๐๘๑ ๘๒๘ ๘๘๓๗
๘	บ้านโคกแค	นายเสวก แก้วโรจน์	๐๘๙ ๕๒๓ ๐๒๗๕
๙	บ้านกลาง	นางเอมอร ประสงค์	๐๘๔ ๘๘๒ ๗๐๕๒

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ.๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลบ้านร่อม สภาพภูมิประเทศลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ อำเภอกำแพงมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำป่าสัก เริ่มต้นจากตำบลท่าหลวง ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ สิ้นสุด ณ ตำบลปากท่า ด้านทิศตะวันตกของอำเภอ

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ความลาดชันของพื้นที่ตำบลบ้านร่อมจึงอยู่ในระดับที่ต่ำมากหรือเกือบราบเรียบ (low to very low gradient) โดยทั่วไปมักจะมี ความลาดชันไม่เกิน ๑-๒ องศา หรืออาจน้อยกว่านั้น ทำให้การไหลของน้ำเป็นไปอย่างช้า ๆ

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลบ้านร่อม มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ ชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑ : ชุดดินในกลุ่ม ชุดดินบ้านหมี่ (Bm) ชุดดินบ้านโพน (Bpo) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินช่องแค (CK) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) ชุดดินวัฒนา (Wa) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีดำลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตะกระแหว่งกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก ต้องไถพรวนในช่วงระยะเวลาที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนานกว่าปกติ และอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

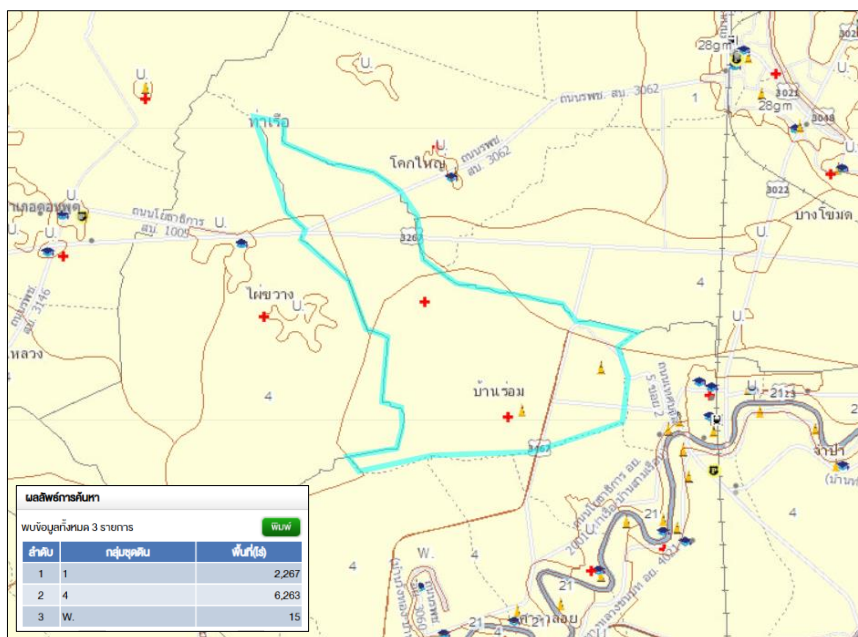
๒) กลุ่มชุดดินที่ ๔ : ชุดดินในกลุ่ม ชุดดินบางมูลนาก (Ban) ชุดดินบางปะอิน (Bin) ชุดดินชัยนาท (Cn) ชุดดินชุมแสง (Cs) ชุดดินพิมาย (Pm) ชุดดินราชบุรี (Rb) ชุดดินสระบุรี (Sb) ชุดดินสิงห์บุรี (Sin) ชุดดินศรีสงคราม (Ss) ชุดดินท่าพล (Tn) ชุดดินท่าเรือ (Tr) หรือดินคล้ายอื่น ๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและตะกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดิน ตำบลบ้านร่อม

(ที่มา : <https://eis.ddd.go.th/lddeis/SoilView.aspx>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลบ้านร่อม มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ซึ่งเป็นภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate) โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมหลัก ๒ ชนิด แบ่งเป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว โดยรวมแล้ว ตำบลบ้านร่อมมีภูมิอากาศที่ค่อนข้างร้อนตลอดทั้งปี และมีฝนตกชุกในช่วงฤดูมรสุม

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามอิทธิพลจากลมมรสุมหลัก ๒ ชนิด ทำให้เกิด ๓ ฤดูที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

- ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ – กลางเดือนพฤษภาคม ลักษณะอากาศร้อนอบอ้าวถึงร้อนจัด โดยเฉพาะช่วงเดือนเมษายนที่มักเป็นเดือนที่ร้อนที่สุดของปี อุณหภูมิสูงสุดอาจสูงถึง ๓๗ องศาเซลเซียส หรือสูงกว่านั้น ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มพัดปกคลุม ทำให้เริ่มมีฝนตกประปรายบ้างในช่วงปลายฤดู

- ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม – กลางเดือนตุลาคม ลักษณะอากาศมีฝนตกชุกและมีปริมาณฝนสูง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพาความชื้นจากทะเลอันดามันและอ่าวไทยเข้ามา เดือนกันยายนมักเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุด น้ำอาจท่วมได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มและมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน ทำให้มีโอกาสเกิดน้ำท่วมขังหรือน้ำหลากได้ในบางปี โดยเฉพาะในช่วงที่มีฝนตกหนักต่อเนื่อง อากาศร้อนชื้น อุณหภูมิไม่สูงเท่าฤดูร้อน แต่มีความชื้นสูง

- ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม – กลางเดือนกุมภาพันธ์ ลักษณะอากาศเย็นสบายและแห้งแล้ง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดพาความหนาวเย็นและแห้งแล้งมาจากประเทศจีน อุณหภูมิต่ำสุดอาจลดลงได้ถึงประมาณ ๑๖.๕ องศาเซลเซียส โดยเดือนมกราคมมักเป็นเดือนที่อากาศเย็นที่สุด ปริมาณฝนน้อยมาก

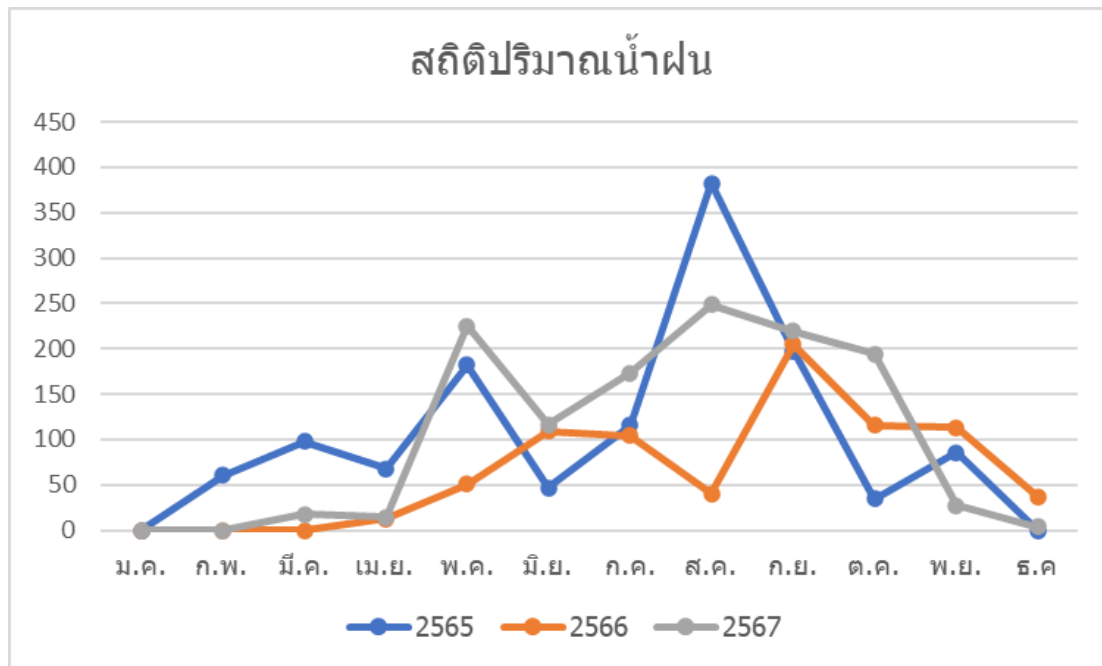
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ มีปริมาณฝนเฉลี่ยในปี ๒๕๖๗ ที่ผ่านมามี ๑๐๓.๓๗ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ และธันวาคม โดยมีปริมาณเฉลี่ย ๑.๓๓ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน สิงหาคม โดยมีปริมาณเฉลี่ย ๒๔๙ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗

เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๑,๒๗๐.๖	๗๘๗.๖	๑๒๔๐.๔
มกราคม	๐.๐	๐.๐	๐.๐
กุมภาพันธ์	๖๐.๗	๐.๐	๐.๐
มีนาคม	๙๗.๗	๐.๐	๑๗.๕
เมษายน	๖๗.๘	๑๒.๗	๑๔.๖
พฤษภาคม	๑๘๑.๙	๕๐.๕	๒๒๕.๑
มิถุนายน	๔๖.๘	๑๐๙.๓	๑๑๖.๖
กรกฎาคม	๑๑๕.๘	๑๐๓.๙	๑๗๒.๘
สิงหาคม	๓๘๒.๒	๔๐.๔	๒๔๙
กันยายน	๑๙๗.๗	๒๐๕.๑	๒๑๙.๕
ตุลาคม	๓๔.๒	๑๑๕.๙	๑๙๔.๕
พฤศจิกายน	๘๕.๘	๑๑๓.๒	๒๗.๔
ธันวาคม	๐.๐	๓๖.๖	๓.๔

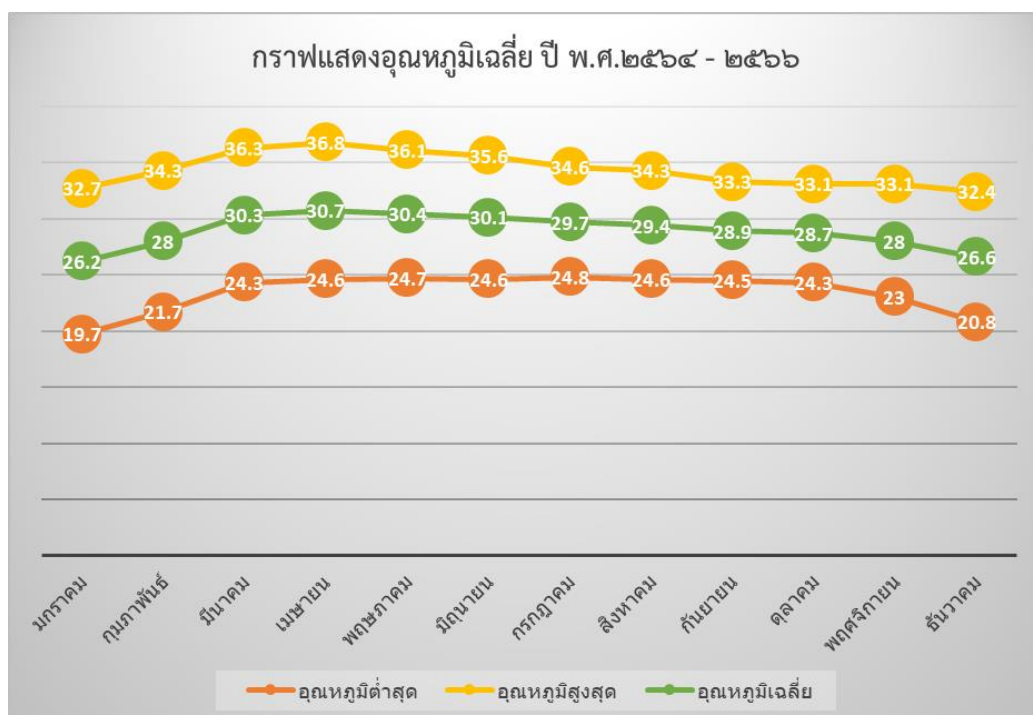
ที่มา : <https://gdcatalog.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณฝนเฉลี่ย
(ที่มา : <https://gdcatalog.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพงแสน มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖.๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๐.๗ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖
(ที่มา : <https://th.weatherspark.com/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอท่าเรือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๖

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)
มกราคม	32.7	19.7	26.2
กุมภาพันธ์	34.3	21.7	28.0
มีนาคม	36.3	24.3	30.3
เมษายน	36.8	24.6	30.7
พฤษภาคม	36.1	24.7	30.4
มิถุนายน	35.6	24.6	30.1
กรกฎาคม	34.6	24.8	29.7
สิงหาคม	34.3	24.6	29.4
กันยายน	33.3	24.5	28.9
ตุลาคม	33.1	24.3	28.7
พฤศจิกายน	33.1	23.0	28.0
ธันวาคม	32.4	20.8	26.6

ที่มา : <https://th.weatherspark.com/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลบ้านร่อม มีการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตตำบลบ้านร่อม โดยใช้เส้นทาง สายบ้านร่อม – จำปา-สระบุรี, สายบ้านร่อม – หนองขนก-ภาชี, สายบ้านร่อม – ศาลาลอย-นครหลวง สายบ้านร่อม-ศาลาลอย-วังแดง, สายบ้านร่อม-บ้านร่อม ส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง เชื่อมระหว่างภายในหมู่บ้านกับถนนสายหลัก และถนนดินลูกรังเชื่อมต่อไปยังพื้นที่การเกษตร ซึ่งมีจำนวนหลายสายเพื่อให้ประชาชนใช้สัญจรไปมาได้สะดวก

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/ จังหวัด/ อำเภอ

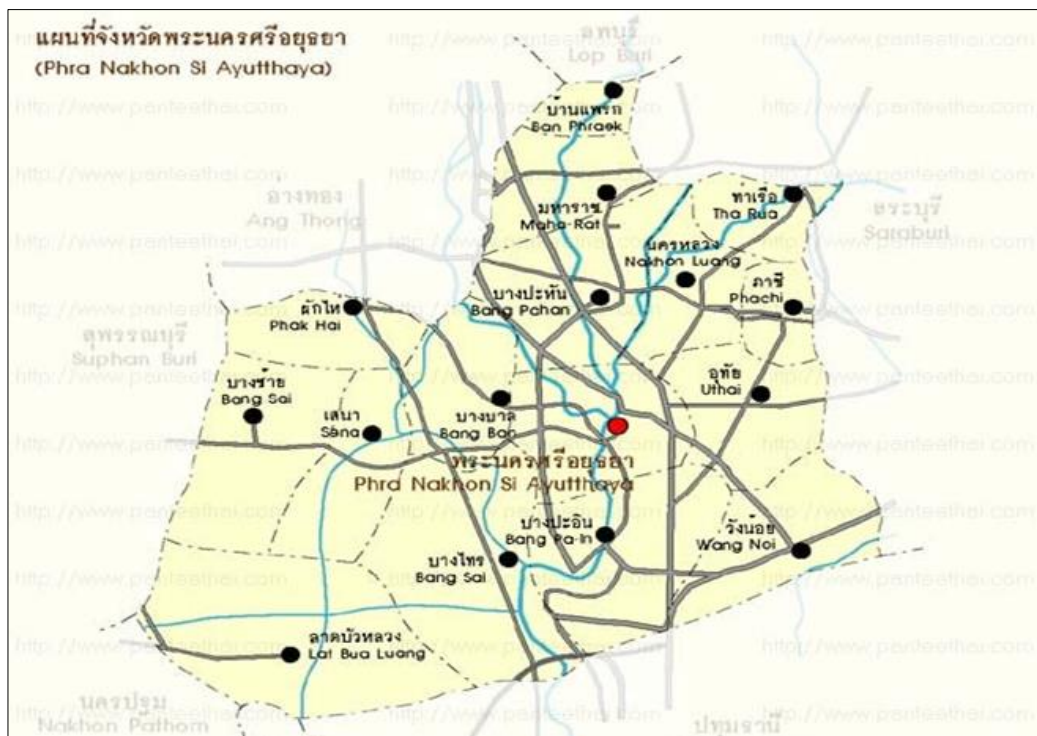
การคมนาคมตำบล สามารถติดต่อกับอำเภอและตำบลต่าง ๆ มี ๓ สาย ด้วยกันสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ได้แก่

ทางรถยนต์ การคมนาคมติดต่อกับอำเภอและตำบลต่าง ๆ สามารถเดินทางได้ ๓ ทางหลักๆ และมีรถประจำทาง ได้แก่

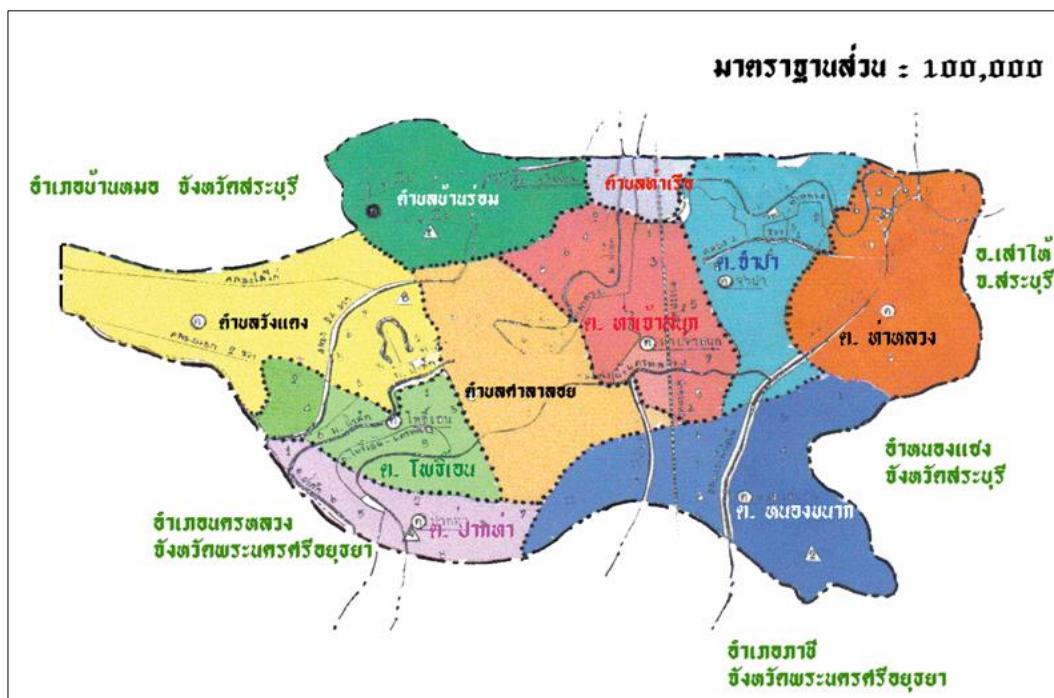
- ทางหลวงสาย ท่าเรือ - สระบุรี เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดอ่างทอง พระนครศรีอยุธยา (บริเวณตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ) และสระบุรี

- ทางหลวงสาย ท่าเรือ – อยุธยา เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างอำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสระบุรี

- ทางหลวงสาย ท่าเรือ - ลพบุรี เป็นถนนเชื่อมระหว่างอำเภอท่าเรือ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี
- รถโดยสารประจำทาง ท่าเรือ - อยุธยา วินรถตู้หลวงพ่โต ท่าเรือ - อยุธยา

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: แผนที่ไทย.คอม, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตอำเภอท่าเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

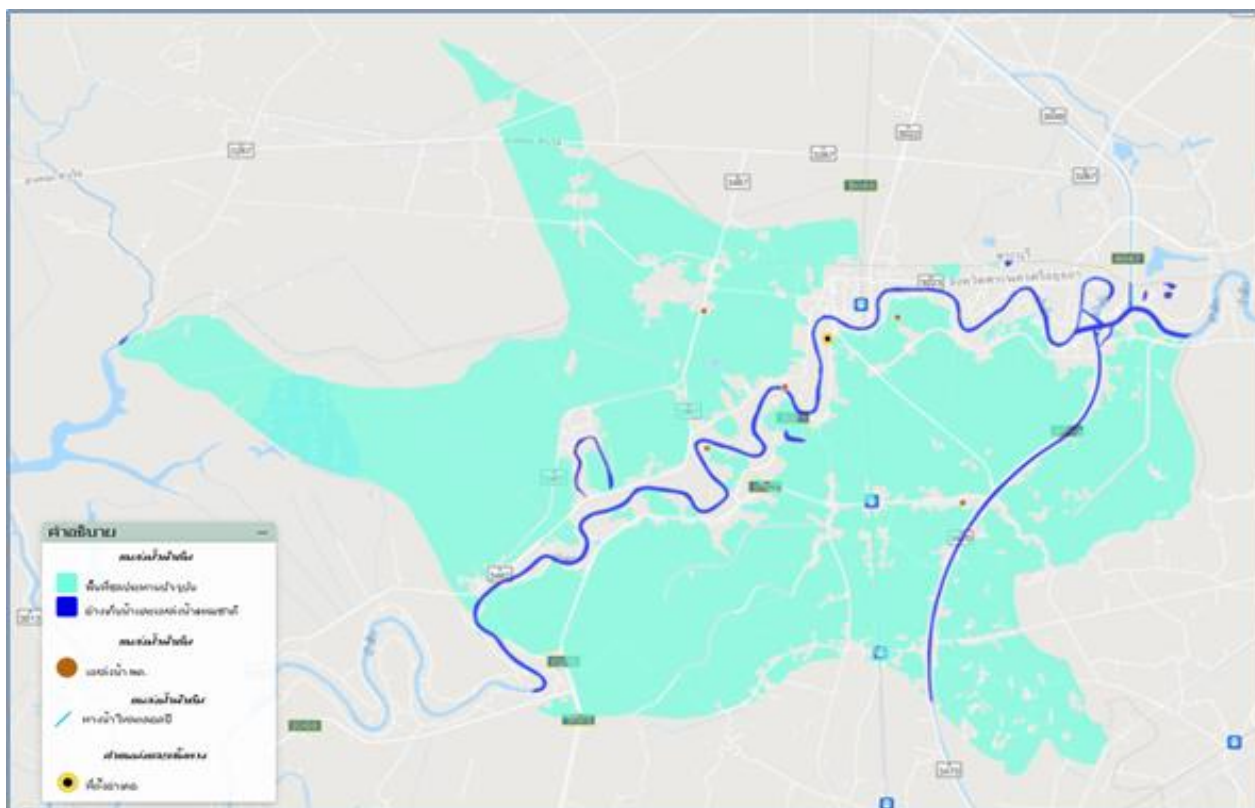
ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน มีคลองส่งน้ำชลประทาน ๒๔ ขวา และคลองส่งน้ำ ๑ ขวา ๒๔ ขวา

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน อยู่ในเขตโครงการส่งน้ำที่รับผิดชอบ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรณูราษฎร์ ซึ่งจะส่งน้ำผ่านไปยังคลองชลประทานและลำรางต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านร่อมประชากรมีอาชีพหลักคือ ประกอบอาชีพทำการเกษตร ร้อยละ ๗๐ พนักงานบริษัท ร้อยละ ๒๕ และอื่น ๆ อีก ร้อยละ ๕ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๗,๖๖๘ ไร่ พื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานทั้งหมด มีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

อำเภอกำแพงแสน มีการส่งเสริมการเกษตรด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพืช ด้านสัตว์ และด้านประมง ดังนี้

ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือท่าเรือ

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								รวม
		ข้าวนาปี	ไม้ผล	ไม้ยืน ต้น	พืชผัก	พืชไร่	ไม้ ดอก	ไม้ ประดับ	สมุนไพร/ เครื่องเทศ	
๑	๑,๔๐๐.๐๐	๑,๒๑๘.๕๐	๒.๕๐	๖.๕๐	๐.๒๕		๐.๑๓			๑,๒๒๗.๘๘
๒	๒๘๙.๗๕	๑๘๕.๐๐	๑.๐๐							๑๘๖.๐๐
๓	๒๙๘.๐๐	๑๐๑.๗๕	๑๖.๐๐	๐.๒๕	๐.๒๕				๑.๒๕	๑๑๙.๕๐
๔	๒,๐๕๑.๒๕	๑,๙๘๓.๕๐	๔.๐๐	๓.๐๐		๘.๐๐		๓.๐๐		๒,๐๐๑.๕๐
๕	๒,๓๙๒.๐๐	๒,๙๗๔.๗๕	๑๑.๐๐	๓๒.๕๐	๕.๗๕			๐.๒๕	๐.๐๓	๓,๐๒๔.๒๘
๖	๔๗๗.๐๐	๓๕๓.๕๐			๓.๒๕			๒.๕๐		๓๕๙.๒๕
๗	๔๖๐.๐๐	๒๙๑.๐๐	๕.๐๐		๔.๕๐					๓๐๐.๕๐
๘	๗๔๐.๐๐	๕๗๗.๐๐	-							๕๗๗.๐๐
๙	๔๑๓.๐๐	๑๕๘.๐๐	-							๑๕๘.๐๐
พื้นที่รวม	๘,๕๒๑.๐๐	๗,๘๔๓.๐๐	๓๙.๕๐	๔๒.๒๕	๑๔.๐๐	๘.๐๐	๐.๑๓	๕.๗๕	๑.๒๘	๗,๙๕๓.๙๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภотаเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๕ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือท่าเรือ

หมู่ที่	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
๑	๒๔	๕	๐	๑	๐	๓๘๘	๓๒	๐	๐
๒	๑๗	๓๒	๐	๐	๐	๓๓,๘๕๖	๑๙๓	๐	๐
๓	๓๘	๐	๐	๐	๐	๒๖,๖๑๒	๑๐๔	๐	๐
๔	๒๗	๐	๐	๐	๐	๑,๗๐๗๓	๓๕	๐	๐
๕	๕๓	๐	๐	๐	๐	๔๖,๐๙๔	๑๖๐	๐	๐
๖	๑๙	๐	๐	๐	๐	๓๔๓	๔๙	๐	๐
๗	๑๓	๐	๐	๐	๐	๒๑๕	๕๓	๐	๐
๘	๑๐	๐	๐	๐	๐	๒๐๑	๓๑	๐	๐
๙	๒๔	๐	๐	๐	๐	๕๓๑	๕๓	๐	๐
รวมทั้งหมด	๒๒๕	๓๗	๐	๑	๐	๑๒๕,๓๑๓	๗๑๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภотаเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๖ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือท่าเรือ

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
๑	๒				๒		
๒	๐				๐		
๓	๐				๐		
๔	๐				๐		
๕	๒				๒		

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	ทุเรียน	ทุเรียนน้ำ	ปลาทู	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
๖	๑				๑		
๗	๑				๑		
๘	๐				๐		
๙	๐				๐		
รวมทั้งหมด	๖				๖		

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

๒) สภาพการผลิตข้าว ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจของตำบลบ้านร่ม เกษตรกรปลูกข้าวในฤดูนาปี และฤดูนาปรัง ปีละ ๒ ครั้ง เนื่องจากพื้นที่การเกษตรที่ใช้ทำนาได้รับน้ำชลประทานครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ วิธีการปลูกใช้ปลูกแบบนาหว่านน้ำตาม ชนิดพันธุ์ข้าวที่ใช้เป็นข้าวเจ้าประเภทไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ พันธุ์ กข๙๕ กข๖๑ กข๘๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ (ที่ความชื้น ๑๕ เปอร์เซ็นต์)

๓) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๙๐,๐๐๐ บาท ต่อครัวเรือน/ปี เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย ๕๔,๐๐๐ บาท ต่อครัวเรือน/ปี

๔) สินเชื่อและภาระหนี้สินของเกษตรกร

ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๔๘.๐๐ ช่วงหนี้สิน ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๒๘.๐๐ และ ช่วงหนี้สิน ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๑๖ ตามลำดับ

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ ๔๒๘,๕๔๘ ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.๒๕๖๔ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗.๕ ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม แบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๔๙ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๙,๕๔๑ ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ ๗.๙๒ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ ๒.๒๓ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

ตารางที่ ๗ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ภาคเกษตร	๑๑,๔๘๔	๑๑,๗๐๒	๑๐,๖๙๙	๙,๕๔๑	๑๑,๓๗๓
ภาคบริการ	๑๒๓,๓๖๕	๑๒๕,๐๖๗	๑๒๔,๖๒๗	๑๒๖,๒๕๐	๑๒๘,๘๗๙
ภาคอุตสาหกรรม	๒๘๒,๖๓๖	๒๖๘,๖๙๖	๒๖๒,๘๓๕	๒๙๒,๗๕๗	๒๗๗,๘๕๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๔๑๗,๔๘๕	๔๐๕,๔๖๔	๓๙๘,๑๖๑	๔๒๘,๕๔๘	๔๑๘,๑๐๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๔๖๐,๒๒๖	๔๔๕,๕๘๐	๔๓๖,๓๖๓	๔๖๘,๕๗๙	๔๕๖,๒๘๖
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๙๐๗	๙๑๐	๙๑๒	๙๑๕	๙๑๖

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ.๒๕๖๗

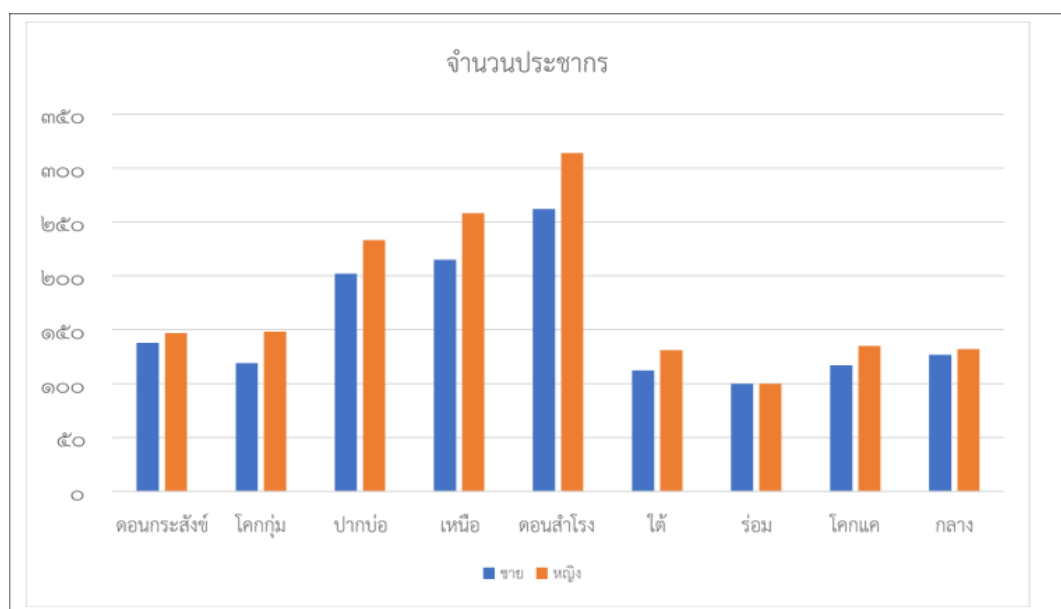
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๙๙๐ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๑๐๒ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑,๓๙๒ คน หญิง ๑,๕๙๘ คน แบ่งเป็น ๙ ชุมชน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนครัวเรือนตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร

ชุมชน	ชื่อชุมชน	ครัวเรือนทั้งหมด	ประชากร		
			หญิง	ชาย	รวม
๑	บ้านดอนกระสังข์	๑๔๗	๑๓๘	๒๘๕	๑,๐๘๓
๒	บ้านโคกกุ่ม	๑๔๘	๑๑๙	๒๖๗	๔๗๕
๓	บ้านปากบ่อ	๒๓๓	๒๐๒	๔๓๕	๗๓๘
๔	บ้านเหนือ	๒๕๘	๒๑๕	๔๗๓	๒๔๙
๕	บ้านดอนสำโรง	๓๑๔	๒๖๒	๕๗๖	๒๙๓
๖	บ้านใต้	๑๓๑	๑๑๒	๒๔๓	๖๔๖
๗	บ้านร่อม	๑๐๐	๑๐๐	๒๐๐	๓๔๕
๘	บ้านโคกแค	๑๓๕	๑๑๗	๒๕๒	๑๓๔
๙	บ้านกลาง	๑๓๒	๑๒๗	๒๕๙	๑๗๒
รวม		๑,๑๐๒	๑,๕๙๘	๑,๓๙๒	๒,๙๙๐

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านร่อม, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๘ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านร่อม, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖.๔ การศึกษา

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียน จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนวัดบ้านร่อม เปิดสอนในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑ – ประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑ ศูนย์ ได้แก่

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านร่อม

๖.๕ สาธารณสุข

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานพยาบาล จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านร่อม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพดอนประดู่ โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๖ คน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๖๑ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านร่อม นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมีการนับถือศาสนาอื่นๆ บ้าง

๒. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ คือประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีวันสงกรานต์ประเพณีถวายเทียนพรรษา ลอยกระทง ฯลฯ

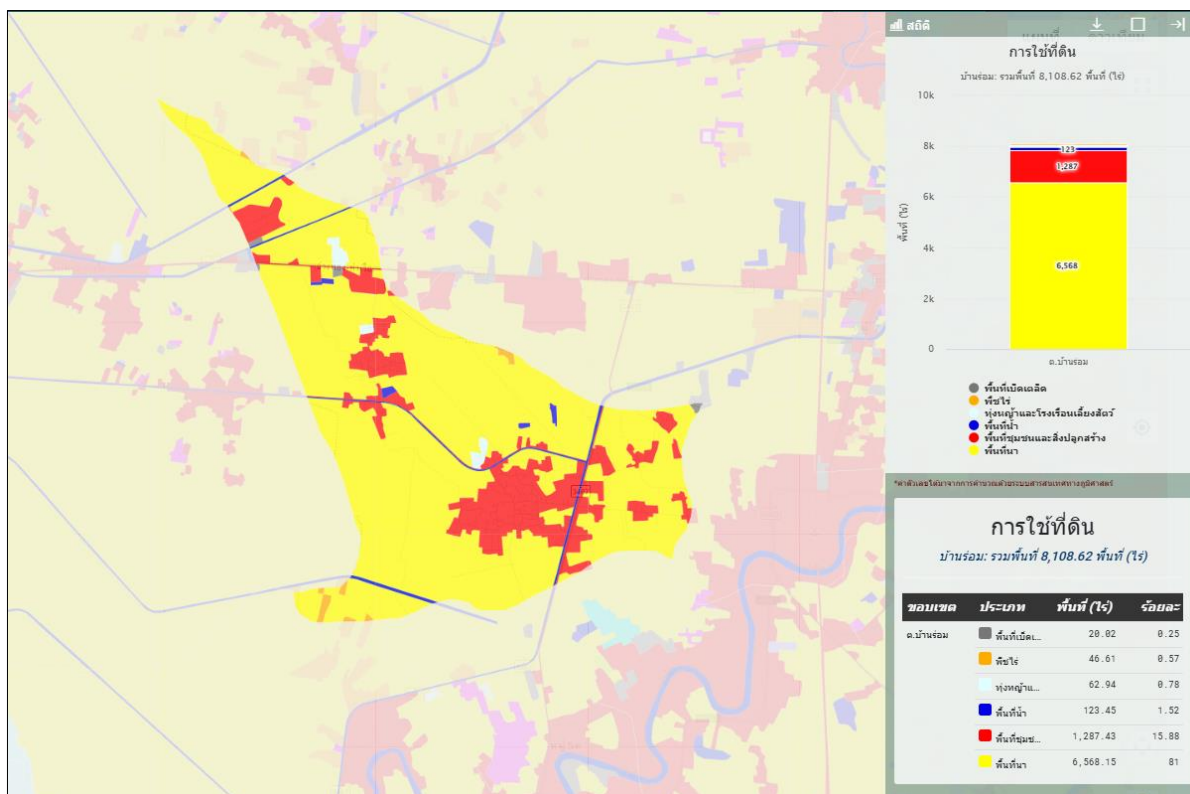
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมด ๘,๑๐๘.๖๒ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๖,๕๖๘.๑๕ ไร่ ร้อยละ ๘๑ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๑,๒๘๗.๔๓ ไร่ ร้อยละ ๑๕.๘๘ และพื้นที่น้ำ จำนวน ๑๒๓.๔๔ ไร่ ร้อยละ ๑.๕๒

ตารางที่ ๙ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	๔๖.๖๑	๐.๕๗
ไม้ยืนต้น	-	-
ไม้ผล	-	-
พืชสวน	-	-
พื้นที่นา	๖,๕๖๘.๑๕	๘๑
พื้นที่น้ำ	๑๒๓.๔๔	๑.๕๒
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	-
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๖๒.๙๔	๐.๗๘
พื้นที่ลุ่ม	-	-
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๒๘๗.๔๓	๑๕.๘๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๐.๐๒	๐.๒๕

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือ
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๐ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือ
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านร่อม พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักเพียงอย่างเดียว ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๗,๘๔๓ ไร่ รองลงมาคือ ไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔๒.๒๕ ไร่ และไม้ผล มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓๙.๕๐ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกพืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ สมุนไพร เครื่องเทศ เล็กน้อย

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ

ชนิดพืช	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่)
ข้าว	๗,๘๔๓.๐๐
อ้อย	
มันสำปะหลัง	
ยางพารา	
ปาล์มน้ำมัน	
พืชไร่	
ไม้ผล	๓๙.๕๐
ไม้ยืนต้น	๔๒.๒๕
พืชผัก	๑๔.๐๐
ไม้ดอก ไม้ประดับ และอื่น ๆ	๑๕.๐๐
รวม	๗,๙๕๔.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๑ กราฟแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลบ้านร่อม มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของ กิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	วิสาหกิจชุมชนสตรีรวมดาว สาวใหญ่	นางสัญญา ภาคธง	กล้วยอบแผ่น	๒๔	๗	บ้านร่อม
๒	นางเกษร สุดใจ	นาง เกษร สุดใจ	กระเป๋านั่งวัว(ใส่เหรียญ)			บ้านร่อม
๓	ปลาทอดมัน สวยระเบิด	นางสาว ภิรดี รัตนห่วง	ปลาทอดมัน			บ้านร่อม
๔	นางสาวกลิ่นสุคนธ์ โมรวางษ์	นางสาว กลิ่นสุคนธ์ โมรวางษ์	น้ำผลไม้เกล็ดหิมะ			บ้านร่อม
๕	กลุ่มสัมมาชีพบ้านโคกแค	นาย เชิด ธารารักษ์	ไข่เค็มใบเตย			บ้านร่อม
๖	นายสุชิน อยู่พร้อม	นาย สุชิน อยู่พร้อม	น้ำมันวานสมุนไพร			บ้านร่อม

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๒ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๓
เครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	-
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑
รวม	๖

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวน สมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีรวมดาวสาวใหญ่	๒๔	๗	บ้านร่อม	๑๕	นาง สัญญา ภาคธง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านบ้านร่มทกษณสามัคคี	๒๔	๗	บ้านร่ม	๑๕	นางสัญญา ภาคธง
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มลดต้นทุนการประกอบอาชีพด้านการเกษตรบ้านดอนประดู่.	๘๘	๕	บ้านร่ม	๑๑	นายปรีชา ยุทธิภูมิ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ของตำบลบ้านร่ม

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์การเกษตรท่าเรือ	๘๑	๓	บ้านร่ม	๙๒๔	นายสมพร อุ่นนิมิตร

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ.๒๕๖๗

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบ้านร่ม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลบ้านร่ม

๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่

๑) เกษตรกร

(๑) ครั้วเรือนเกษตรกร

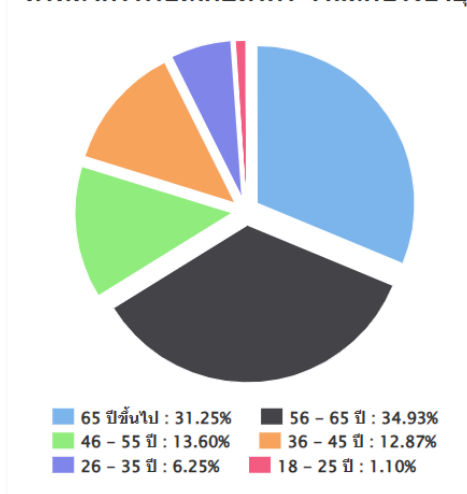
ตำบลบ้านร่ม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๒๗๒ ครั้วเรือน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุ ๕๖-๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๓ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร จำแนกตามอายุ ตำบลบ้านร่ม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๘๕	๓๑.๒๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๙๕	๓๔.๙๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๗	๑๓.๖๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๕	๑๒.๘๗
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๗	๖.๒๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๓	๑.๑๐
รวม	๒๗๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านร่ม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

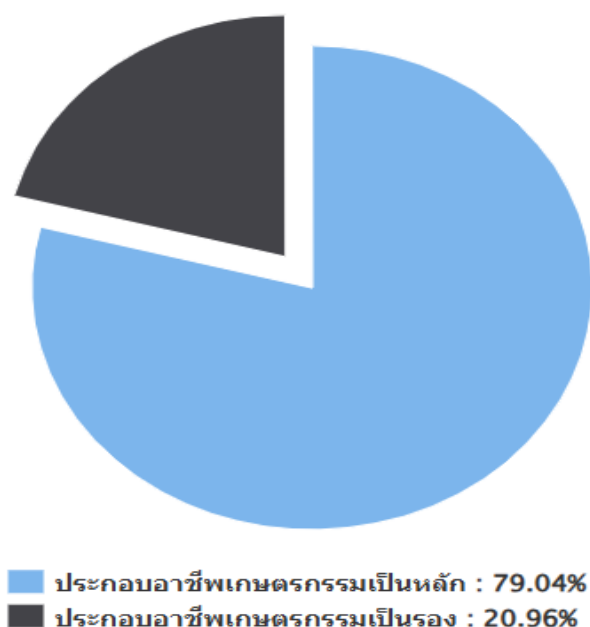
ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๒๑๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๖

ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒๑๕	๗๙.๐๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๗	๒๐.๙๖
รวม	๒๗๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านร่ม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า จำนวน ๒๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๘ รองลงมาคือเจ้าของเอง จำนวน ๑๐๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๕ และอื่น ๆ จำนวน ๓๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๗ ตามลำดับ

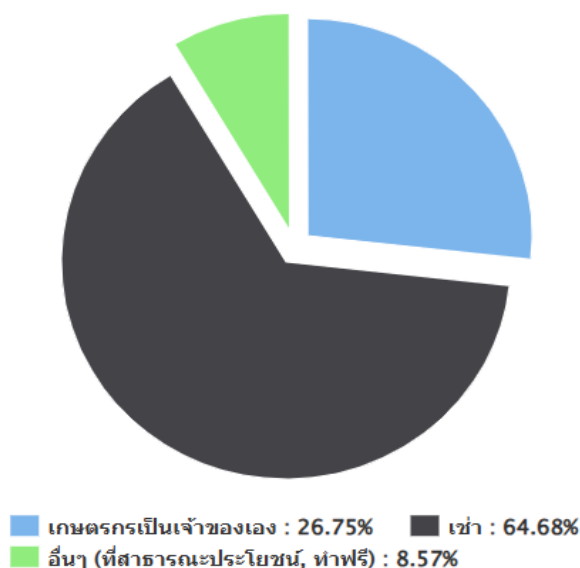
ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๐๓	๒๖.๗๕

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เช่า	๒๔๙	๖๔.๖๘
อื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๓	๘.๕๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านร่ม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

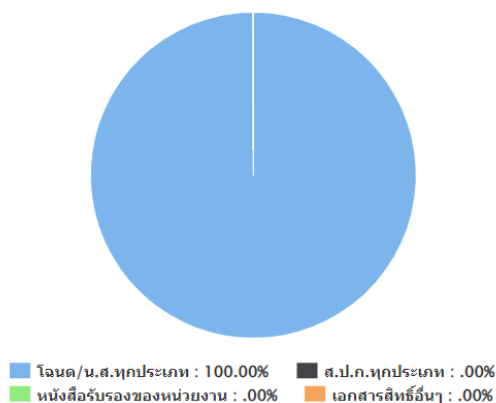
เกษตรกรตำบลบ้านร่ม มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท
จำนวน ๑๐๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๕ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านร่ม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่น ๆ	
๑๐๓	๐	๐	๐	๑๐๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ.๒๕๖๗

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภотаเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

ตำบลบ้านร่อม มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๑ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๖ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๑๕ ราย สหกรณ์ จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๑,๒๐๕ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๙ ราย

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบ้านร่อม อำเภотаเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	๑	๒๖	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๑,๒๐๕	-	-
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒	๕๒
๕	๑	๑๑	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๓๒
๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๗	-	-	๑	๑๕	-	-	๑	๑๕	-	-	-	-
๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๙	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๒๕
รวม	๑	๑๑	๑	๑๕	๑	๒๖	๑	๑๕	๑	๑,๒๐๕	๔	๑๐๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภотаเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย ตำบลบ้านร่อม มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ...-... ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบ้านร่อม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครราชสีมา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปศุ	
บ้านร่อม		๑	๑	๑	๑				๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านร่อม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครราชสีมา มีอาสาสมัครเกษตรทั้งหมดจำนวน ๑๘ ราย โดยมีหมอดินอาสาจำนวน ๙ ราย และเกษตรหมู่บ้านจำนวน ๙ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านร่อม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครราชสีมา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน
๑					๑	๑			
๒					๑	๑			
๓					๑	๑			
๔					๑	๑			
๕					๑	๑			
๖					๑	๑			
๗					๑	๑			
๘					๑	๑			
๙					๑	๑			
รวม					๙	๙			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๗

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลบ้านร่อม มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๑ คน ภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านร่อม	๑	นางนริศรา บุญประกอบ	๗๔/๑ ม.๕ ต.บ้านร่อม อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา	การทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน ๑ ศูนย์

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ต.บ้านร่อม

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายโชคภักษ์วัฒน์ แจ่มจำรัส

บ้านเลขที่ ๕๒ ม.๖ ต.บ้านร่อม อ.ท่าเรือ จ.อยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรพบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง พื้นที่เพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณน้อย คุณภาพต่ำ

แนวทางการพัฒนา : พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้เกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ผลิตพืชผักปลอดภัย

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร (GAP)

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

หลักสูตรบังคับ

๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๒. ทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเสริม

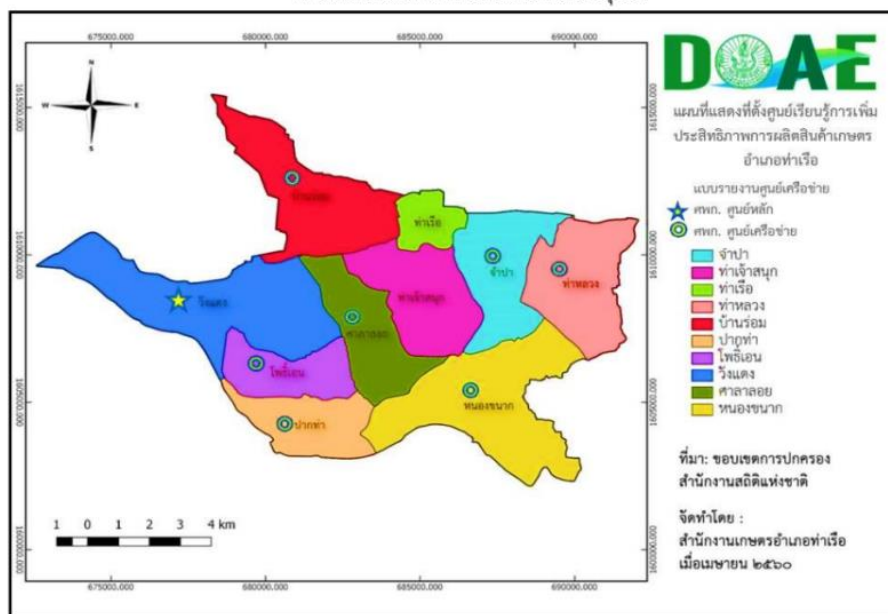
๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๒. วิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

ตารางที่ ๒๔ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อศูนย์เรียนรู้	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ต.บ้านร่อม	เศรษฐกิจ พอเพียง	๖	บ้านร่อม	นายโชคภักษ์วัฒน์ แจ่มจำรัส	๐๘-๙๒๙๕- ๗๑๙๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๖ แสดงที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านร่ม
อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพย์ยากไรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลบ้านร่อม สภาพดินของตำบลบ้านร่อม มีกลุ่มดินทั้งหมด ๓ กลุ่มดิน และสามารถปลูกพืชได้ไม่หลากหลายชนิดเนื่องจากสภาพดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่บางพื้นที่จะมีข้อจำกัด เช่น มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมหรือน้ำไหลบ่าทำให้เสียหายในฤดูเพาะปลูก ลักษณะดินในเทศบาลตำบลบ้านร่อมส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว โดยมีชุดดินท่าเรือ ๓๗ ชุดดินท่าเรือ ๔๐ และชุดดินบ้านหมี่ ๔๔ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชุดดินทำเรือ ๓๗ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัว ผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้น ดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปาน กลาง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียว ปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็นสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีคิลา แลงอ่อนปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรด ปานกลาง มีความ ลาดชัน ๐ -๑% เหมาะสมกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ไม่เหมาะสำหรับการ ปลูกข้าว มีข้อจำกัดเรื่องการระบายน้ำของดิน ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน

ชุดดินท่าเรือ ๔๐ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึง

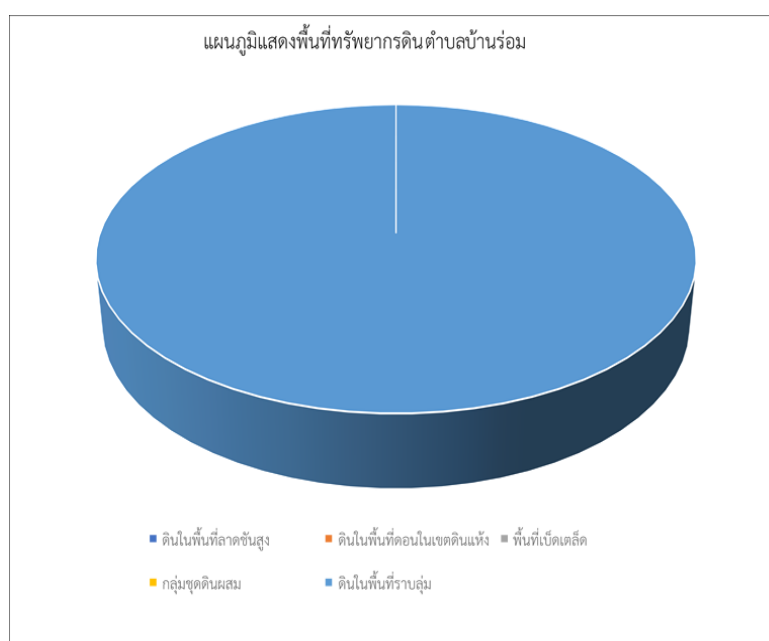
เป็นกรดปานกลาง มีความลาดชัน ๐-๑% เหมาะสมกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ไม่เหมาะสำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัดเรื่องการระบายน้ำของดิน

ชุดดินบ้านหมี่ ๔๔ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเป็นเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีมากเกินไป เนื้อดินเป็นพวกดินทราย สีดินเป็นสีเทา หรือสีน้ำตาลอ่อน และในดินล่าง ที่ลึกมากกว่า ๑๕๐ ซม. อาจพบเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย บางบริเวณอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินโดยมากจะเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีระดับความลาดชัน ๐-๑% เหมาะสมกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ไม่เหมาะสำหรับการปลูกข้าว มีข้อจำกัดเรื่องการระบายน้ำของดิน ไม่เหมาะสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และไม้ผล มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดิน

ตารางที่ ๒๕ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐	๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๐	๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๐	๐
กลุ่มชุดดินผสม	๐	๐
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๘,๑๐๘.๖๓	๑๐๐

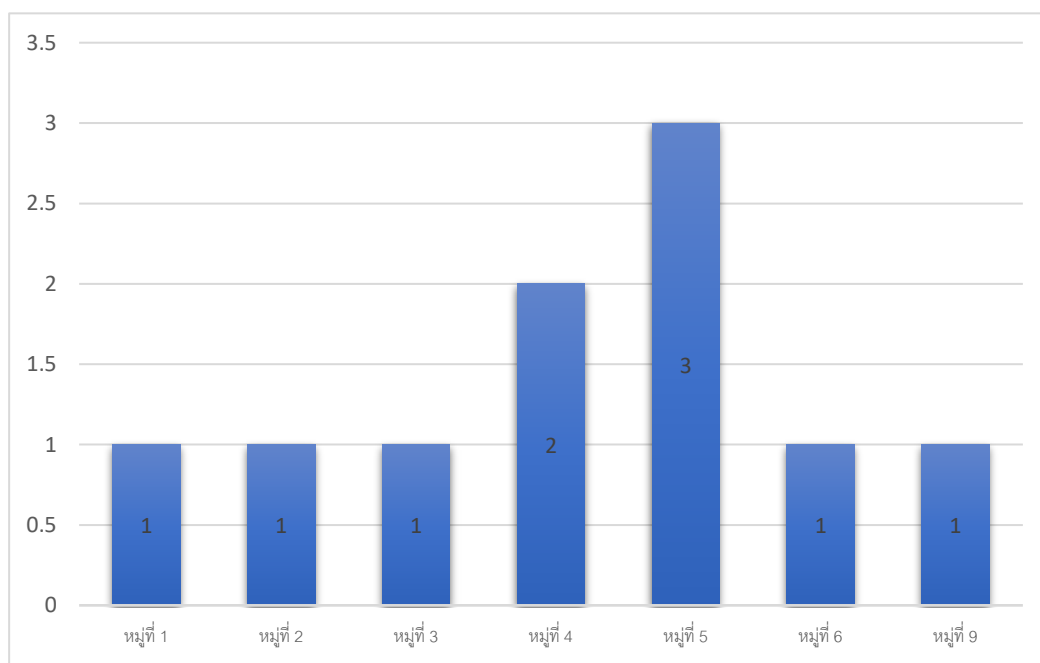
ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๗ แผนภูมิพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

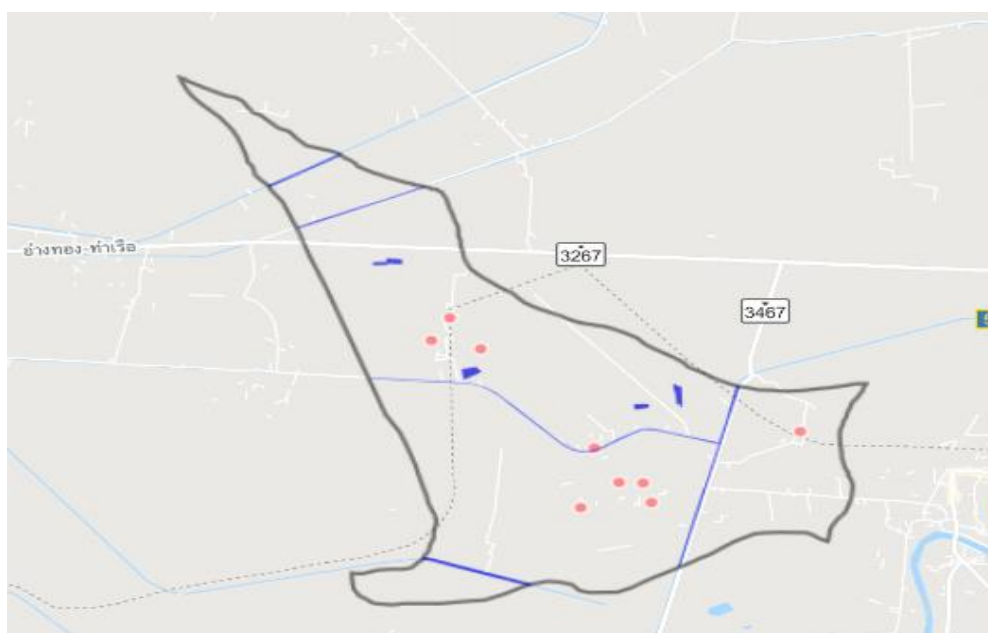
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

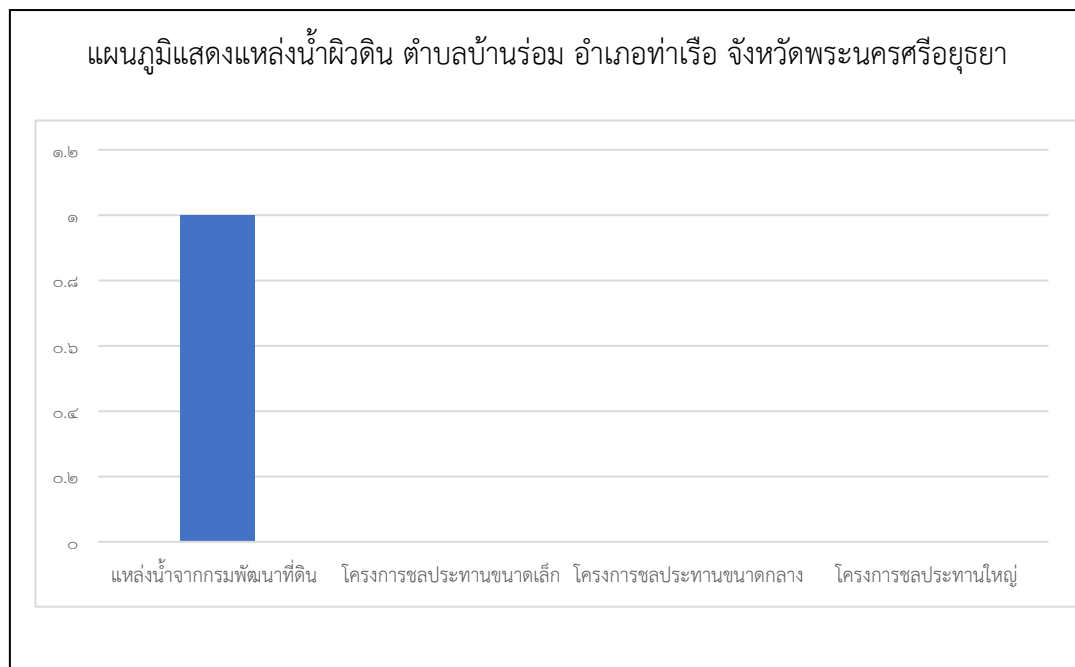
ภาพที่ ๑๙ แสดงจำนวนแหล่งน้ำใต้ดินตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๖๗)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

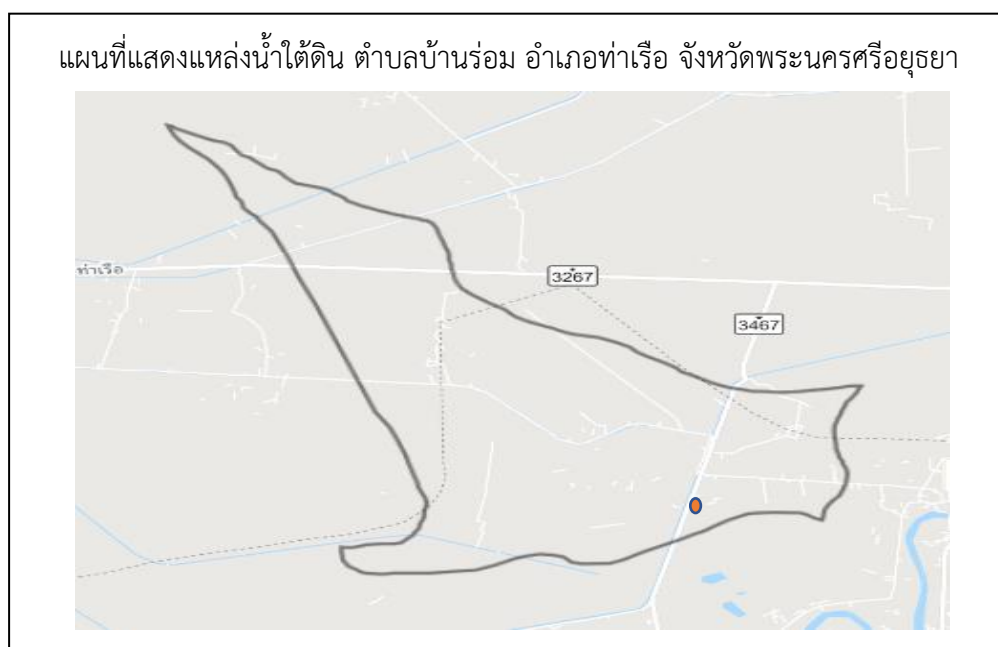

ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำ ลำคลอง ในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลบ้านร่อม มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๑ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ...-.... แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ...-..... แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ...-... แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน-.. แห่ง

ภาพที่ ๒๑ แสดงจำนวนแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI
ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

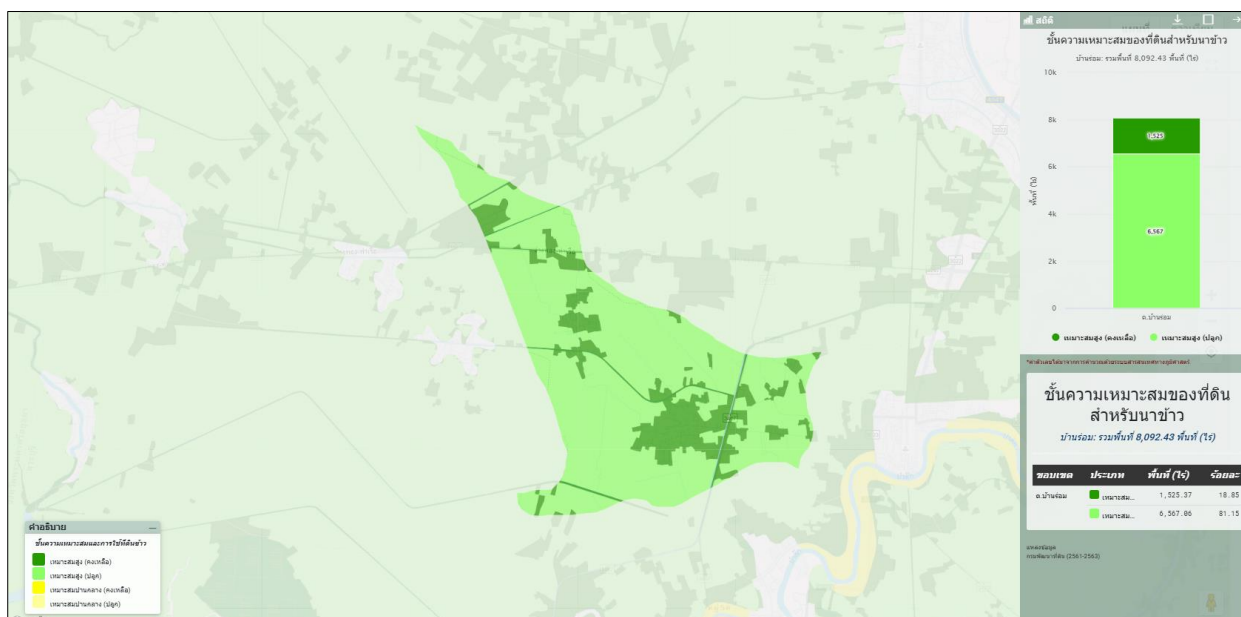
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านร่อม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๖,๕๖๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๕๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ %

ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอบ้านไร่ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

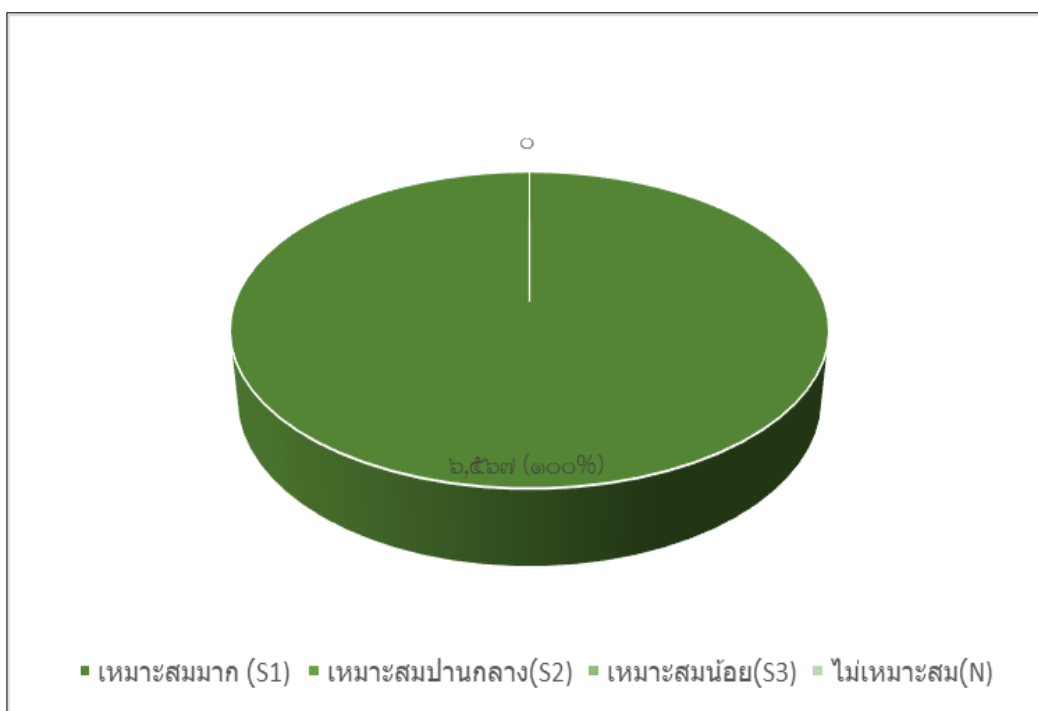
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านร่อม	๖,๕๖๗	-	-	-	๖,๕๖๗

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว
ตำบลบ้านร่อม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

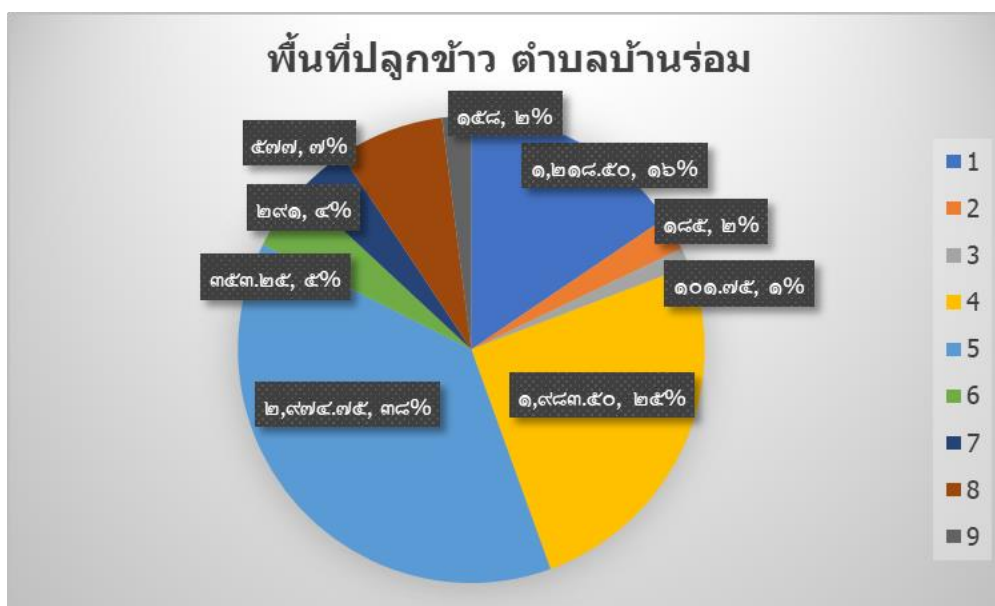
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๗,๘๔๒.๗๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๕ จำนวน ๒,๙๗๔.๗๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๙๘๓.๕ ไร่ และหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๒๑๘.๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว.(ไร่)
๑	๑	๑,๒๑๘.๕
๒	๒	๑๘๕
๓	๓	๑๐๑.๗๕
๔	๔	๑,๙๘๓.๕
๕	๕	๒,๙๗๔.๗๕
๖	๖	๓๕๓.๒๕
๗	๗	๒๙๑
๘	๘	๕๗๗
๙	๙	๑๕๘
	รวม	๗,๘๔๒.๗๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงเพชร, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

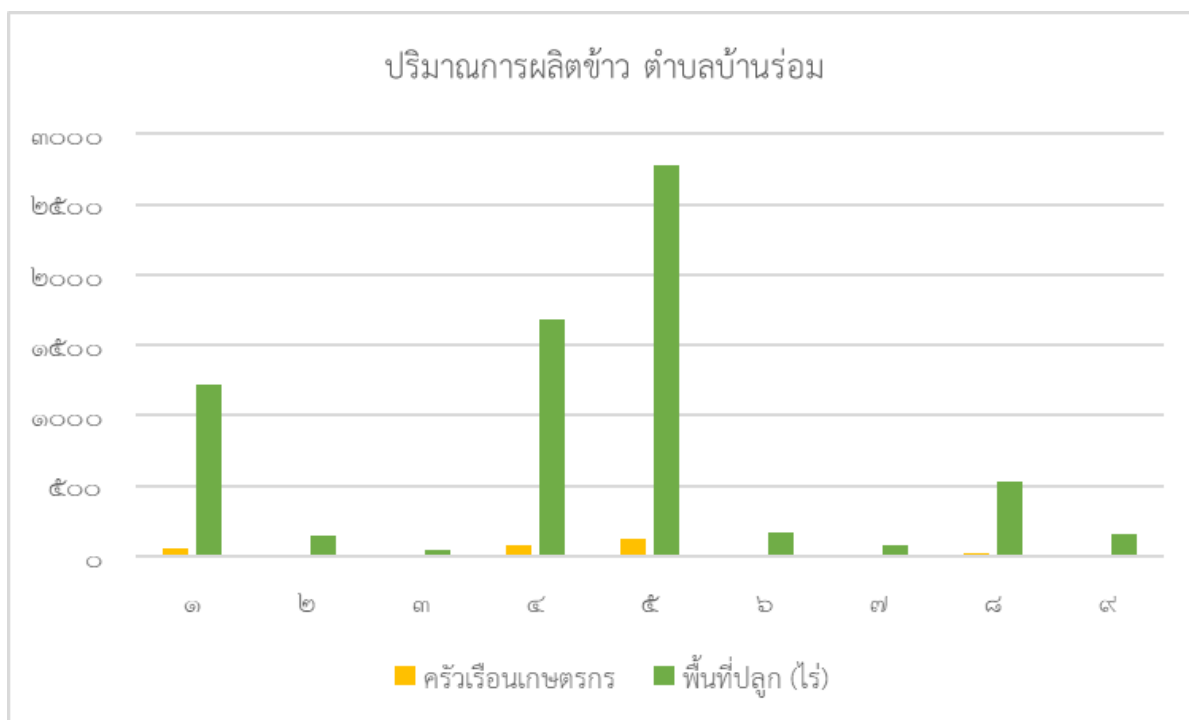
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านร่อม มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๖,๘๐๔ ไร่ ๓๔๒ ครั้วเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก หมู่ที่ ๕ จำนวน ๒,๗๗๓ ไร่ จำนวน ๑๒๗ ครั้วเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๖๗๘ ไร่ ๘๒ ครั้วเรือน และหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๒๑๖ ไร่ ๕๔ ครั้วเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการผลิตข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบลบ้านร่อม	ครั้วเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หมู่ที่ ๑	๕๔	๑,๒๑๖	๑,๒๑๖	๙๗๒	๘๐๐
หมู่ที่ ๒	๙	๑๕๓	๑๕๓	๑๒๒.๔	๘๐๐
หมู่ที่ ๓	๖	๕๐	๕๐	๔๐	๘๐๐
หมู่ที่ ๔	๘๒	๑,๖๗๘	๑,๖๗๘	๑,๓๔๒.๔	๘๐๐
หมู่ที่ ๕	๑๒๗	๒,๗๗๓	๒,๗๗๓	๒,๒๑๘.๔	๘๐๐
หมู่ที่ ๖	๑๗	๑๖๙	๑๖๙	๑๓๕.๒	๘๐๐
หมู่ที่ ๗	๑๔	๗๙	๗๙	๖๓.๒	๘๐๐
หมู่ที่ ๘	๒๖	๕๒๙	๕๒๙	๔๒๓.๒	๘๐๐
หมู่ที่ ๙	๗	๑๕๗	๑๕๗	๑,๒๕๖	๘๐๐
รวม	๓๔๒	๖,๘๐๔	๖,๘๐๔	๖,๕๗๒.๘	๘๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๖ แสดงปริมาณการผลิตข้าว ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ดังนี้

พันธุ์ กข๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๑๑ – ๑๑๘ วัน ทรงกอตั้ง ต้นแข็งไม่ล้มง่าย ใบสีเขียว กาบใบสีเขียว ใบธงตั้ง คอรวงยาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟางไม่มีหาง ข้าวกลี้ยงสีขาว เป็นท้องไข่น้อย รูปร่างเรียวยาว ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์ประมาณ ๕ สัปดาห์ ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๘ – ๗๔๕ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น คุณภาพเมล็ดทางกายภาพสม่ำเสมอว่าพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ ด้านทานต่อเพลี้ยกระโดดหลังขาว ค่อนข้างต้านทานต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคเมล็ดด่าง ทรงกอตั้ง ต้นแข็ง ไม่ล้มง่าย ผลผลิตสูงกว่าผลผลิตของพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ ประมาณร้อยละ ๕

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคไหม้ โรคใบหงิก และโรคใบสีส้ม

พันธุ์ กข๔๑ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง ความสูงประมาณ ๑๐๔ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๑๐๕ วัน กอตั้ง ต้นแข็ง ใบและกาบใบสีเขียว ใบธงตั้งตรง คอรวงโผล่พ้นจากกาบใบธงเล็กน้อย ยอดเกสรตัวเมียสีขาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง เปลือกเมล็ดมีขนสั้น รูปร่างเรียวยาว คุณภาพการสีดีได้ข้าวเต็มเมล็ด ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์ประมาณ ๙ – ๑๐ สัปดาห์ ผลผลิตประมาณ ๗๒๒ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ผลผลิตสูงกว่า สุพรรณบุรี ๑ และชัยนาท ๑ แต่ไม่แตกต่างจากพิษณุโลก ๒ ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรคไหม้ คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดีเป็นข้าวเจ้าเมล็ดยาวเรียวยาว ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีสามารถสีเป็นข้าวสาร ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้ง ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนในระดับสูงเกินไปจะทำให้เกิดโรครุนแรง

พันธุ์ กข๔๔ เป็นข้าวเจ้าที่ไม่ไวต่อช่วงแสง สามารถลงปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและนาปรัง อายุการเก็บเกี่ยว ๑๑๒ วัน (นาดำ) ๑๐๕-๑๑๐ วัน (นาหว่าน) ลำต้นสูงประมาณ ๘๐-๘๕ เซนติเมตร ทรงกอตั้ง ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียวเข้ม ใบธงตั้ง รวงแน่น ระวังี คอรวงสั้น

ลักษณะเด่น เมล็ดซ้อน ระวังี คอรวงสั้น ผลผลิตเฉลี่ย ๙๐-๑๒๐ ถึง ต่อไร่ ค่อนข้างต้านทานโรคไหม้

พันธุ์ กข๕๗ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง สูงประมาณ ๑๑๕ - ๑๒๐ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๑๐๗ - ๑๑๐ วัน ลักษณะกอตั้ง ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียว มุมปลายใบตั้งตรง รวงแน่นปานกลาง คอรวงใฝ่เล็กน้อย เมล็ดร่วงง่าย ผลผลิตเฉลี่ย ๗๑๔ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ลำต้นแข็งต้านทานเพลี้ยและบั่วได้ดี รวงยาวผลผลิตดี ชอบอากาศหนาวเย็นเหมาะสำหรับลงปลูกในฤดูหนาว ผลผลิตเฉลี่ย ๗๑-๑๒๐ ถึง ต่อไร่.

พันธุ์ ปทุมธานี ๑ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง สูงประมาณ ๑๐๔ - ๑๓๓ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐๔ - ๑๒๖ วัน ทรงกอตั้ง ใบสีเขียวมีขน กาบใบและปล้องสีเขียว ใบธงยาวทำมุม ๔๕ องศา กับคอรวง รวงอยู่ใต้ใบธง เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง มีขน มีหางเล็กน้อย ระยะพักตัวของเมล็ดประมาณ ๓ - ๔ สัปดาห์ คุณภาพข้าวสุกนุ่มเหนียว มีกลิ่นหอมอ่อน ผลผลิตประมาณ ๖๕๐ - ๗๗๔ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ผลผลิตสูง คุณภาพเมล็ดคล้ายพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเพลี้ยกระโดดหลังขาว ต้านทานโรคไหม้ และโรคขอบใบแห้ง

ข้อควรระวัง ค่อนข้างอ่อนแอต่อเพลี้ยจักจั่นสีเขียว โรคใบหงิก และโรคใบสีส้ม

พันธุ์ กข ๖๑ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสงอายุสั้น ๘๗ วัน ฤดูนาปี และ๙๖ วัน ฤดูนาปรัง มีลักษณะทรงกอตั้ง สูงประมาณ ๘๐ เซนติเมตร ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียวเข้ม มุมปลายใบตั้งตรง ใบธงยาว ๓๔ เซนติเมตร กว้าง ๑.๓ เซนติเมตร มุมใบธงปานกลาง รวงยาว ๒๔.๖ เซนติเมตร รวงแน่นปานกลาง คอรวงใฝ่เล็กน้อย เมล็ดร่วงง่าย ข้าวเปลือกสีฟาง ยาว ๑๐.๕๔ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๗๐ มิลลิเมตร หินา ๒.๑๓ มิลลิเมตร อุณหภูมิแป้งสุกต่ำ ข้าวเมื่อหุงสุก มีลักษณะสีขาวนวล ค่อนข้างร่วน แข็ง ผลผลิตประมาณ ๑,๐๐๔ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ข้าวเบาอายุสั้น เก็บเกี่ยวเร็ว ไม่เสี่ยงน้ำ ลงปลูกได้ในพื้นที่น้ำน้อย ลำต้นค่อนข้างเตี้ย ลักษณะพิเศษตรงที่เมล็ดจะใส รวงยาวแน่นเป็นพวงเหมือนหางกระรอก ให้ผลผลิตสูงเฉลี่ย ๑๐๐-๑๓๐ ถึงต่อไร่คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดี ข้าวเจ้าเมล็ดยาวเรียวยาว ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีมาก สามารถสีเป็นข้าวสารได้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว และต้านทานโรคไหม้

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้ง ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนระดับสูงเกินไปจะทำให้เกิดโรครุนแรง ลงปลูกในช่วงกลางเดือนกันยายน - พฤศจิกายน จะกระทบอากาศเย็นทำให้ผลผลิตต่ำกว่าปกติ

พันธุ์ กข ๘๕ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสงอายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๑๕-๑๒๐ วัน เมื่อปลูกโดยวิธีปักดำ มีลักษณะทรงกอตั้ง ต้นสูง ๑๐๔ เซนติเมตร ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียว มุมปลายใบตั้งตรง ใบธงยาว ๓๖.๓ เซนติเมตร กว้าง ๑.๘ เซนติเมตร มุมใบธงตั้งตรง คอรวงสั้น (๒.๗ เซนติเมตร) รวงแน่นปานกลาง ยาว ๒๙.๒ เซนติเมตรจำนวนเมล็ดดีต่อรวง ๑๓๔ เมล็ด เมล็ดร่วงง่าย ระยะพักตัว ๖ สัปดาห์ข้าวเปลือกสีฟาง ยาว ๑๐.๒๙ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๖๑ มิลลิเมตร หินา ๒.๐๙ มิลลิเมตร ข้าวกล้อง รุปร่างเรียวยาว ยาว ๘.๐๒ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๒๐ มิลลิเมตร หินา ๑.๘๗ มิลลิเมตร ข้าวสารยาว ๗.๗๙ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๑๖ มิลลิเมตร หินา ๑.๘๔ มิลลิเมตร คุณภาพการสีดีมากโดยมีข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าว ๕๑.๑๔ เปอร์เซนต์ มีปริมาณ อมิโลสสูง (๒๗.๓๖ %) ความคงตัวของแป้งสุกอยู่ในระดับแป้งอ่อน (การไหลของแป้งสุก ๘๖ มิลลิเมตร) อุณหภูมิแป้งสุกปานกลาง ข้าวสุกมีลักษณะสีขาวนวล ค่อนข้างร่วน คล้ายพันธุ์ชัยนาท ๑ ผลผลิตสูงเฉลี่ย ๘๖๒ - ๑,๑๗๓ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ให้ผลผลิตสูงถึง ๑,๑๗๓ กิโลกรัมต่อไร่ ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรคไหม้ดีกว่าพันธุ์พิษณุโลก ๒ และ กข๔๗ ทนทานต่อสภาพอากาศเย็น คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดี เป็นข้าวเจ้าเมล็ดยาวเรียวยาว ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีมาก สามารถผลิตข้าวสาร ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้น ๑ ได้

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้ง

พันธุ์ กข ๘๗ ข้าวสายพันธุ์ PTT๐๓๐๑-๑๘-๒-๗-๔ เป็นข้าวเจ้า ไม่ไวต่อช่วงแสง มีอายุเก็บเกี่ยว ๑๑๔ วัน เมื่อปลูกโดยวิธีหว่านน้ำตม และ ๑๒๓ วัน เมื่อปลูกโดยวิธีปักดำ ทรงกอตั้ง ลำต้นแข็ง ใบธงตั้ง ความสูงของต้น ๑๒๕ เซนติเมตร คอรวงยาว รวงค่อนข้างแน่น ระวังี มีเมล็ดดีต่อรวงจำนวน ๑๕๑ เมล็ด น้ำหนัก ๑,๐๐๐ เมล็ด เท่ากับ ๒๖.๙ กรัมระยะพักตัวของเมล็ดประมาณ ๘ สัปดาห์ เมล็ดข้าวเปลือกไม่มีหาง สีฟาง ขนาดยาว ๑๐.๒๗ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๖๔ มิลลิเมตร หยา ๒.๐๔ มิลลิเมตร ข้าวกล้องสีขาวรูปร่างเรียวยาว มีขนาดยาว ๗.๔๒ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๒๒ มิลลิเมตร หยา ๑.๗๗ มิลลิเมตร ข้าวสารยาว ๗.๐๕ มิลลิเมตร กว้าง ๒.๑๑ มิลลิเมตร หยา ๑.๗๐ มิลลิเมตร มีคุณภาพการสีดีมากโดยมีข้าวเต็มเมล็ดและต้นข้าว ๕๐.๗ เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณอมิโลสต่ำ (๑๖.๘๗ เปอร์เซ็นต์) มีความคงตัวของแป้งสูงอยู่ในระดับแป้งสูงอ่อน โดยมีระยะทางการไหลของแป้งสูง ๘๐ มิลลิเมตร มีอุณหภูมิแป้งสูงต่ำ ข้าวสุกนุ่มและค่อนข้างเหนียว ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๔ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าผลผลิตของพันธุ์ กข๓๑ (๗๐๓ กิโลกรัมต่อไร่) ร้อยละ ๔ และมีศักยภาพการให้ผลผลิตสูงสุด ถึง ๑,๐๕๓ กิโลกรัมต่อไร่ ในฤดูนาปี ๒๕๕๙ ที่นาเกษตรกรอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

ลักษณะเด่น ข้าวสุกนุ่ม ค่อนข้างเหนียว (ปริมาณอมิโลส ๑๖.๘๗ เปอร์เซ็นต์) คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดี ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีมาก

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเพลี้ยกระโดดหลังขาว อ่อนแอมากต่อโรคขอบใบแห้งค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคไหม้

พันธุ์ กข ๙๕ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสงอายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๙๕ - ๑๐๐ วัน ความสูง ๑๑๐ ซม.ทรงกอตั้ง ลำต้นค่อนข้างแข็ง รวงแน่นปานกลาง คุณภาพการสีดีมาก ท้องไข่น้อยปริมาณอมิโลสสูง ร้อยละ ๒๙.๗๘

ลักษณะเด่น ผลผลิตสูงเฉลี่ย ๘๘๕ กก./ไร่ มีศักยภาพการให้ผลผลิตสูงสุดถึง ๑,๒๑๓ กก./ไร่ ต้านทานต่อโรคไหม้ และค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้งและเพลี้ยกระโดดหลังขาว

(๒) การเตรียมดิน พื้นที่นาส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม เกษตรกรมีการเตรียมดินโดย การไถ ทำเทือกและซักร่อง

(๓) การปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม โดยใช้เครื่องหว่านสะพายหลัง

(๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรใช้เครื่องสูบน้ำจากคลองชลประทานเข้าสู่แปลงนา

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชมก่อนงอกควบคู่ไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังงอก

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๐ - ๒๕ วัน โดยใช้สูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐ ในอัตรา ๑๕ กก./ไร่ ผสมกับสูตร ๔๖ - ๐ - ๐ ในอัตรา ๑๐ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวอายุ ๕๐ - ๖๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖ - ๑๖ - ๘ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวนาข้าว และรถขนส่งไปยังโรงสีหรือลานรับซื้อข้าว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที

๑๕	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	
๑๖	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ครั้ง	
๑๗	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐
๑๘	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
๑๙	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	
๒๐	ค่าซ่อมข้าว	
๒๑	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวดีด/วัชพืช)	
๒๒	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐
๒๓	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๐๐
๒๔	ค่าเช่านา (ต่อ/ปี)	๑,๐๐๐
๒๕	อื่น ๆ ระบุ	
รวมต้นทุนการผลิต		๕,๙๓๖.๐๐
ผลผลิต (กก./ไร่)		๘๐๐
ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)		๑๐.๐๐
รายได้		๘,๐๐๐.๐๐
กำไรสุทธิ		๒,๐๖๔.๐๐

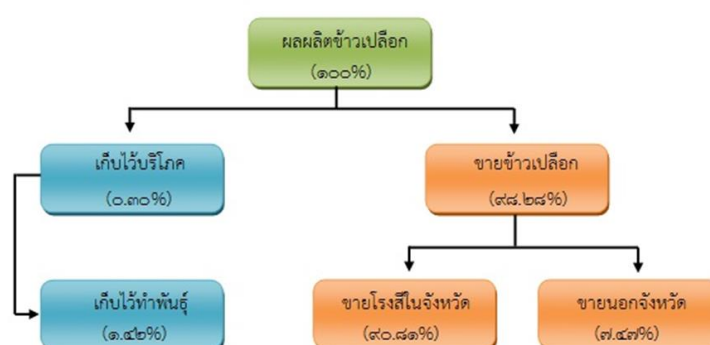
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์, พ.ศ.๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การตลาดข้าว ตำบลบ้านร่ม อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรปลูกข้าวโดยใช้พันธุ์ข้าวตามความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี เกษตรกรส่วนใหญ่จะส่งไปขายยังโรงสีหรือทำข้าวทันที มีเพียงบางส่วนที่เก็บไว้ทำพันธุ์ และแปรรูปเป็นข้าวสาร

(๑) วิธีการตลาด

ตำบลบ้านร่ม อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าวในพื้นที่ แต่อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ มีโรงสี จำนวน ๒ แห่ง ทำข้าว จำนวน ๑ แห่ง และมีบางส่วนขายให้กับโรงสีหรือทำข้าวในบริเวณพื้นที่ข้างเคียงหรือจังหวัดข้างเคียง ซึ่งเกษตรกรตำบลบ้านร่ม ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ เมื่อทำการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว เกษตรกรจะนำผลผลิตไปขายยังโรงสีหรือทำข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ทำข้าว ข.บุญชูพืชผล ในเขตอำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์, โรงสีไฟอำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ ตำบลอำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ และทำข้าวรวนทรัพย์ทองทวี ตำบลบ้านช้าง เป็นต้น

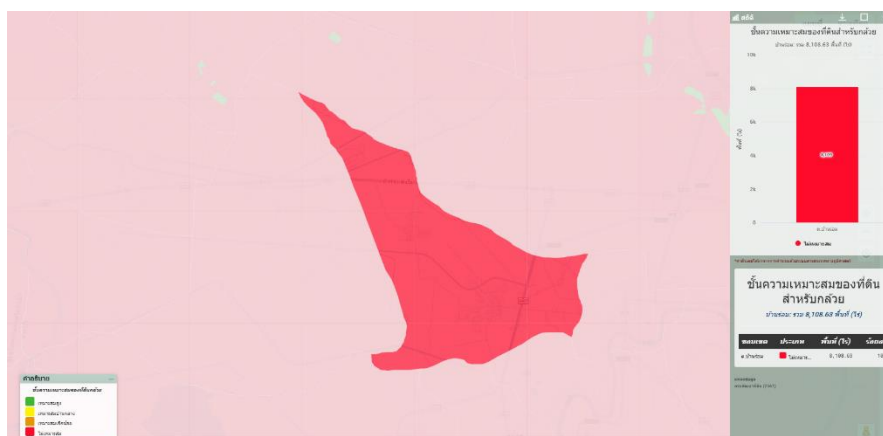
ภาพที่ ๒๗ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า พื้นที่ที่เหมาะสม (S๑,S๒,S๓) จำนวน - ไร่ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘,๑๐๘.๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

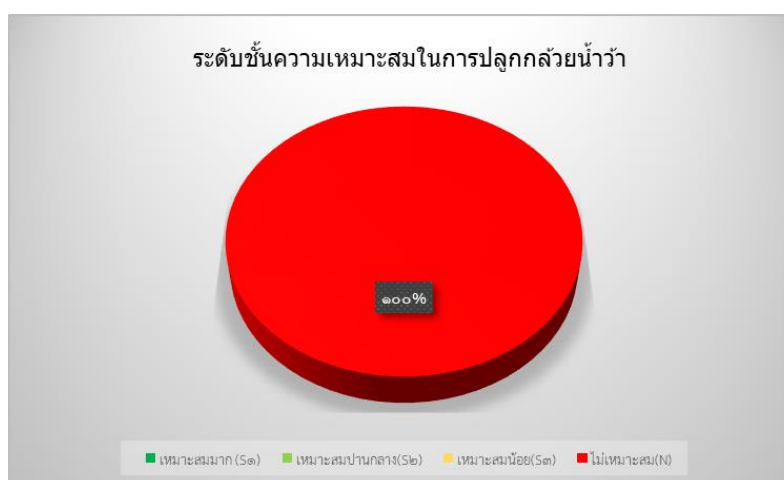
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านร่อม	-	-	-	๘,๑๐๘.๖๓	๘,๑๐๘.๖๓

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

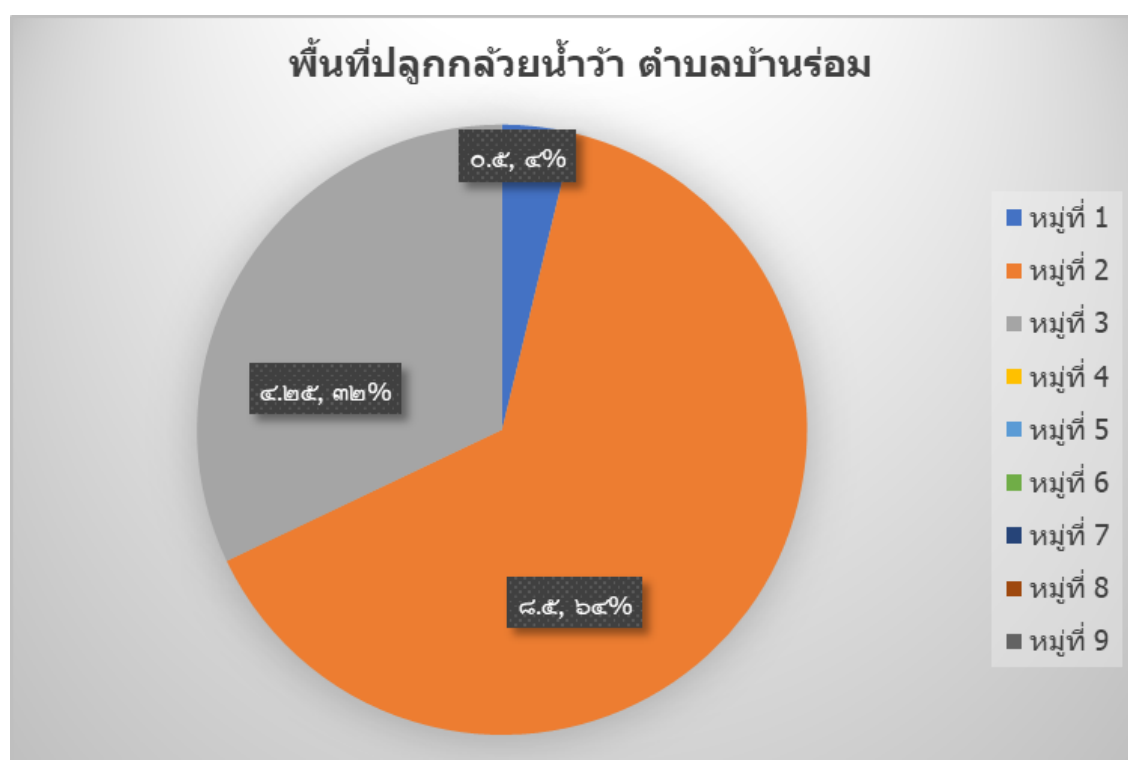
(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

ตำบลบ้านร่อม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๑๓.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๒ จำนวน ๘.๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๓ จำนวน ๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

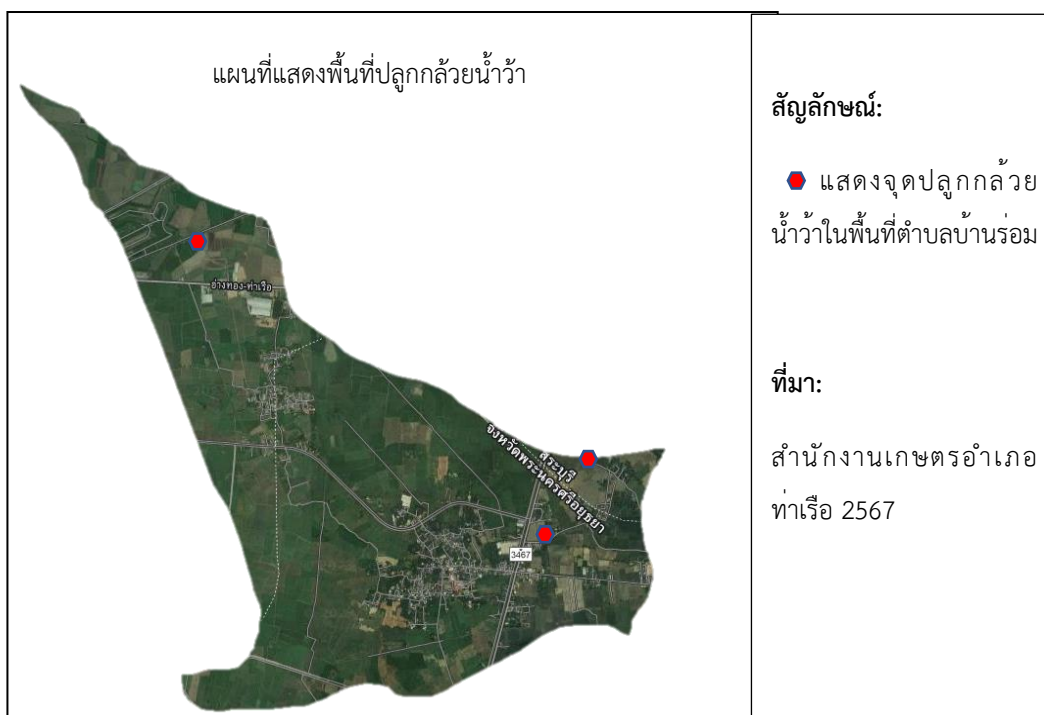
ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)
๑	๑	๐.๕๐
๒	๑	๘.๕๐
๓	๓	๔.๒๕
๔	๐	๐.๐๐
๕	๐	๐.๐๐
๖	๐	๐.๐๐
๗	๐	๐.๐๐
๘	๐	๐.๐๐
๙	๐	๐.๐๐
รวม	๕	๑๓.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำทะเมนชัย, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำทะเมนชัย, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่, พ.ศ. ๒๕๖๗)

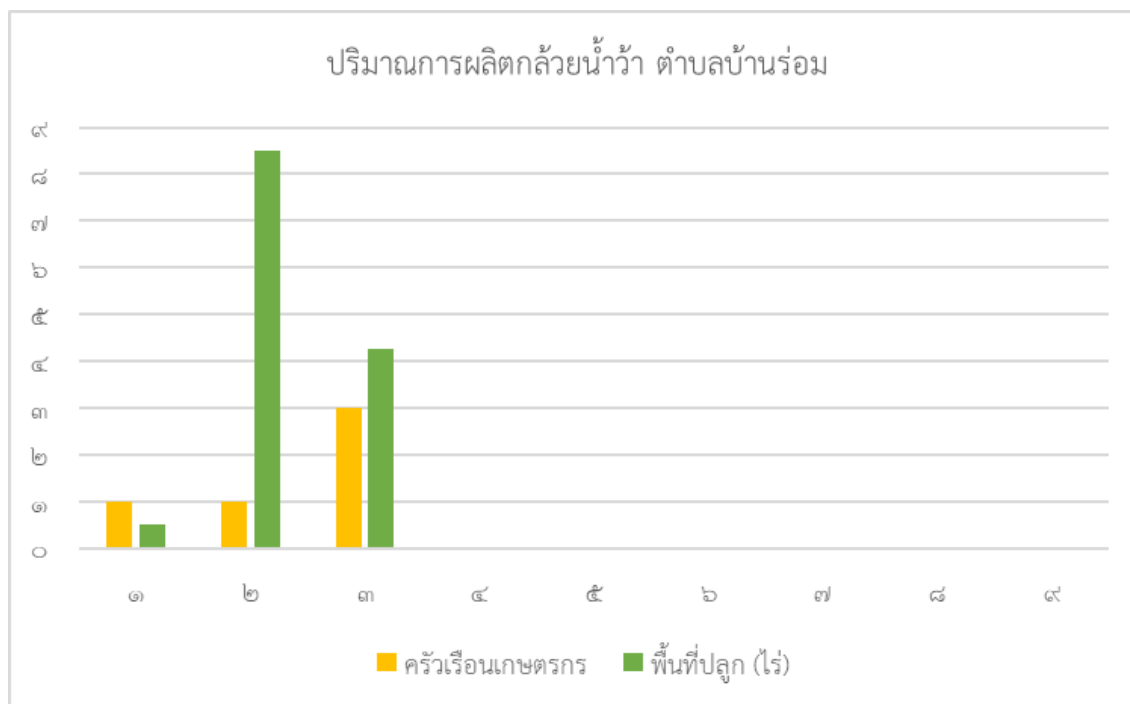
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๑๓.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๒ จำนวน ๘.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๔ แสดงปริมาณผลผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่บ้าน	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หมู่ที่ ๑	๑	๐.๕	๐.๕	๐.๓๐	๐.๖
หมู่ที่ ๒	๑	๘.๕	๘.๕	๕	๐.๖
หมู่ที่ ๓	๓	๔.๒๕	๔.๒๕	๒.๕	๐.๖
หมู่ที่ ๔	-	-	-	-	-
หมู่ที่ ๕	-	-	-	-	-
หมู่ที่ ๖	-	-	-	-	-
หมู่ที่ ๗	-	-	-	-	-
หมู่ที่ ๘	-	-	-	-	-
หมู่ที่ ๙	-	-	-	-	-
รวม	๕	๑๓.๒๕	๑๓.๒๕	๑๑.๕	๐.๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๓ แสดงปริมาณการผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) พันธุ์ดี สายพันธุ์กล้วยน้ำว้ามีมากกว่า ๑๐ สายพันธุ์ แต่สายพันธุ์กล้วยน้ำว้าที่มีมานานและชื่อเสียงโด่งดังก็คือ กล้วยน้ำว้าพันธุ์มะลิอ่อง สายพันธุ์ที่มีการสนับสนุนให้ปลูกกันมาก คือ กล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ ซึ่งก็เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรในตำบลปากทำนิยมปลูกด้วย

กล้วยน้ำว้ามะลิอ่องหรือ กล้วยน้ำว้าขาว เป็นพันธุ์โบราณดั้งเดิม พบได้ในทุกภาคของประเทศไทย สามารถรับประทานได้ทั้งผลสดและแปรรูป ใช้หน่อในการขยายพันธุ์ มีหลายชื่อให้เรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น กล้วยน้ำว้าพันธุ์มะลิอ่อง เมื่อสุกมีรสชาติหวานไม่ฝาด เปลือกสีจะเหลืองทองเข้มกว่าพันธุ์อื่น เนื้อละเอียดนุ่ม ไข่ขาว ไม่มีเมล็ด แต่เวลาสุกงอม ลูกจะหลุดจากหีวง่ายเพราะข้าวอ่อน กล้วยน้ำว้าเขียว (หรือ กล้วยน้ำว้าทอง กล้วยน้ำว้าทองลอยมา กล้วยน้ำว้าดง กล้วยน้ำว้าไส้แดง) ใช้ผลแปรรูปหรือรับประทานสด ลำต้นกาบด้านนอกมีสีเขียวอ่อนประดำ ก้านใบเขียววอล ปลีค่อนข้างใหญ่ เปลือกผลสีเขียวสด กลม มีจุด เมื่อสุกจะมีสีเหลืองปนเขียว ก้านผลยาว

กล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ (กล้วยน้ำว้าไส้เหลืองอุบล) เนื่องจาก อ. กัลยาณี สุธวิวัฒน์ นักวิจัยชำนาญการพิเศษ สถานีวิจัยปากช่อง สถาบันอินทรีวิทยจักรสถิตย์เพื่อการค้นคว้าพัฒนาพืชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้วิจัยกล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ โดยศึกษากล้วยน้ำว้าพันธุ์อุบลฯ ทำการคัดสายพันธุ์ และนำไปทดสอบจนสามารถออกพันธุ์ในนามกล้วยน้ำว้าปากช่อง ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ในงานฉลองครบรอบ ๕๐ ปี สถานีวิจัยปากช่องผลิตบ มีสีเขียวย ผลสุกมีสีเหลือง ไส้สีเหลือง เจริญเติบโตสูง ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี ผลใหญ่สม่ำเสมอ ก้านผลยาว เปลือกหนา เนื้อแน่น

(๒) การเตรียมดิน สำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า

การเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ถ้าหากปลูกในดินร่วนซุย หรือดินเหนียวปนทรายจะเหมาะสมมาก พื้นที่ที่เป็นดินเหนียว ควรยกร่องและปลูกบนสันร่องทั้ง ๒ ข้าง พื้นที่ควรระบายน้ำได้ดี ไม่เป็นแอ่ง และมีความลาดเท เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน พื้นที่ควรมีธาตุอาหารสมบูรณ์ สามารถเพิ่มธาตุ

อาหารในดิน โดยการปลูกปอเทืองแล้วไถกลบ มีการกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน โดยการพลิกหน้าดิน ตากทิ้งไว้ประมาณ ๕-๗ วัน หลังจากนั้น คลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบน

วิธีการเตรียมพื้นที่ปลูก

- ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดินร่วนซุย และดินเหนียวปนทราย ระบายน้ำได้ดี เหมาะในการปลูกกล้วย กล้วยเป็นพืชที่ดูดอาหารมาก เพราะฉะนั้น ดินควรแน่นพอสมควรเพื่อเก็บความชื้นไว้ได้นาน กล้วยจะเจริญเติบโตได้ดี มีผลผลิตให้เก็บตลอดทั้งปีถ้าอยู่ในพื้นที่ที่มีฝนตกตลอดทั้งปี หรือดินฟ้าอากาศคงที่ แต่จะชะลอการเจริญเติบโตในฤดูแล้งหรือฤดูหนาวการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินก่อนปลูกกล้วยช่วยฟื้นฟูดินและพลิกพื้นดินที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ เช่น ถั่วแระ ถั่วพุ่ม ปอเทือง ถั่วคุดชู ถั่วแลบแลบ ถั่วคาโลโปโก นิยมเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วไถกลบให้พืชคลุมดินฝังลึกประมาณ ๖๐ ซม.ให้เป็นปุ๋ยสด เป็นธาตุอาหารแก่กล้วย ถ้าต้องการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ควรเติมปุ๋ยคอกลงไปด้วยจะช่วยที่ดินอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

- อุณหภูมิ ที่เหมาะสมคือ ไม่ต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส หรือไม่สูงกว่า ๓๕ องศาเซลเซียส กล้วยน้ำว้าชอบอากาศอบอุ่นและร้อนชื้นอุณหภูมิต่ำ ทำให้กล้วยแทงปลีช้า

- ฤดูที่เหมาะสมในการปลูกกล้วย คือ ฤดูฝนเริ่มลงมือปลูกต้นฤดู ภายใน ๑ เดือนหลังจากนั้น กล้วยจะมียอดอ่อนโผล่เมื่อได้รับน้ำฝนพื้นที่ที่มีฝนตกชุก สามารถปลูกได้หลังเก็บเกี่ยวผลทันที แต่น้ำฝนต้องมีปริมาณไม่น้อยกว่า ๕๐ นิ้วต่อปี

- แหล่งน้ำ เป็นปัจจัยสำคัญของการปลูกกล้วยลำต้นที่อวบของกล้วยนั้นจะอ้วนน้ำไว้มาก เพราะกล้วยต้องการน้ำมาก เกษตรกรควรหาแหล่งน้ำ หรือจัดทำระบบน้ำให้เข้าสวนอย่างมีระบบ เมื่อมีฝนตกน้อย หรืออยู่ในภาวะแห้งแล้ง ส่วนใหญ่นิยมยกแปลงทำร่องสวน ปลูกกล้วยน้ำว้าไว้บนแปลงที่ยกขึ้นมา และสูบน้ำไว้ในร่องน้ำที่ขุด น้ำที่ขังสามารถซึมเข้าใต้ผิวดินให้ความชุ่มชื้นกับกล้วยได้ตลอดปี

(๓) วิธีการปลูกกล้วยน้ำว้า

๑. แบบพื้นที่ราบ

- กำจัดพืชให้หมด แล้วพลิกหน้าดิน ปลอยตากแดดไว้ ๑ สัปดาห์
- ขุดหลุมขนาด กว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร แต่ละหลุมควรห่างประมาณ ๕ เมตร (ปลูกได้ประมาณ ๖๔ ต้น ต่อพื้นที่ ๑ ไร่) เพื่อสะดวกในการพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ตัดใบ และยังทำให้อากาศหมุนเวียนหรือถ่ายเทได้ดี ช่วยป้องกันแมลงศัตรูพืชได้อีกทางหนึ่ง

- ร่องกันหลุมด้วยดินผสมปุ๋ยคอกสูงประมาณ ๒๐ เซนติเมตร
- ตัดรากหน่อกล้วยออกให้หมด แล้ววางลงกลางหลุม
- กลบดินหลวมๆ แล้วเหยียบดินรอบโคนต้นให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม

๒. แบบยกร่อง

- ขุดร่องสวน นำดินที่ขุดขึ้นมาทำแปลงยกขึ้น แล้วปลูกบนแปลงที่ยก โดยมีระยะห่าง ต่อแถวไม่เกิน ๓ เมตร ระยะระหว่างต้น ๓ เมตร

- ระยะการปลูกขึ้นอยู่กับดินด้วย ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกห่างได้ ถ้าดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ให้ปลูกถี่ เพื่อไม่ให้ต้นกล้วยมีขนาดเล็ก

(๔) ระบบการให้น้ำ โดยทั่วไปเกษตรกรจะปล่อยให้ได้รับน้ำจากน้ำฝน แต่หากพื้นที่ปลูกมีสภาพแห้งแล้งจัด และมีระบบชลประทานเข้าถึง เกษตรกรมักจะสูบน้ำเข้าแปลงเป็นระยะ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกประมาณ ๓-๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบๆ โคนให้ตัดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ ๗-๘ เดือน ควรมีการไว้หน่อทดแทน ๑-๒ หน่อ โดย

หน่อที่ ๑ และที่ ๒ ควรมีอายุห่างกันประมาณ ๔ เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางที่ตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบ ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ ๗-๑๒ ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหารและเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(๖) การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัม ตัน/ปี โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๒๕๐ กรัม ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ สัปดาห์ ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๓ ใส่หลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑

ใส่ปุ๋ยคอก หลังการปลูกประมาณ ๑-๓ เดือน แรก ควรให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักบริเวณโคนต้น อัตรา ๒-๓ กก./หลุม

(๗) การเก็บเกี่ยว แบ่งเป็นการเก็บปลี และผลกล้วยน้ำว้า

กล้วยน้ำว้าที่ปลูกจากหน่อจะเริ่มออกปลีหรือดอกเมื่อมีอายุหลังการปลูกประมาณ ๘ เดือน หลังจากแทงปลีจนสุดแล้วจะเหลือส่วนปลายของดอกที่เรียกว่า ปลีกล้วย และมีระยะหลังการแทงดอก/ปลีกล้วย จนถึงดอกกล้วยบานจนหมดจะใช้เวลาประมาณ ๑๔ วัน ปลีกล้วยน้ำว้าจะมีลักษณะเป็นกาบหุ้มดอกหรือใบประดับดอกที่สีแดงหุ้มปกคลุมดอกไว้ โดยดอกที่เหลือจะเป็นดอกที่ไม่พัฒนาเป็นผล ดังนั้น การตัดปลีจะเริ่มตัดได้เมื่อเห็นผลกล้วยของหวีสุดท้ายหรือที่เรียกว่า หวีตินเต่า เป็นหวีที่มีผลกล้วยพัฒนาจนมีขนาดใกล้เคียงกัน ซึ่งจะอยู่เหนือหวีกล้วยที่มีลักษณะผลเตปโตหรือพัฒนาไม่เท่ากัน ผลมีขนาดเล็กไม่สม่ำเสมอ การตัดปลีกล้วยน้ำว้าเกษตรกรจะตัดปลีออก ตรงบริเวณข้อด้านล่างของหวีตินเต่า หรือเหนือหวีกล้วยที่มีผลเตปโตไม่เท่ากันออก

เหตุผลการตัดปลีกล้วยน้ำว้า

- ป้องกันไม่ให้ปลีกล้วยบานต่อ ซึ่งหากปลีกล้วยบานต่อจะแย่งอาหารจากผลกล้วยด้านบน

- ป้องกันไม่ให้ผลกล้วยในหวีที่มีผลขนาดเล็กเจริญต่อ ทำให้สารอาหารถูกส่งไปเลี้ยงเฉพาะปลีกล้วยที่มีผลเตปโตสม่ำเสมอ

- เพื่อนำปลีกล้วยไปประกอบอาหารหรือเพื่อการจำหน่าย ซึ่งอาจเป็นผลพลอยได้จากการป้องกันปลีกล้วยบานหรือเป็นวัตถุประสงค์หลักสำหรับนำมาประกอบอาหารหรือการจำหน่าย

การเก็บผลกล้วยน้ำว้า

การเก็บผลดิบจะเก็บในขณะที่ยังเห็นเหลี่ยมของผลชัดเจน ซึ่งระยะนี้กล้วยจะแก่ประมาณ ร้อยละ ๗๕ ระยะนี้เหมาะสำหรับการนำกล้วยดิบไปแปรรูปหรือส่งออกต่างประเทศหลังการตัดปลีแล้วกล้วยจะเริ่มแก่เต็มที่ และเริ่มสุกภายในเวลาประมาณ ๗๐-๘๐ วัน การเก็บกล้วยก่อนระยะสุกจะเก็บเมื่อผลอวบไม่มีเหลี่ยม เป็นระยะสำหรับเก็บจำหน่ายในประเทศเพื่อรับประทานผลสุก ซึ่งผลจะสุกเหลืองภายใน ๓-๗ วัน

การตัดเครือกล้วยจะใช้วิธีตัดต้นกล้วย ใ้ค้อยๆ ล้มลงแล้วจึงตัดเครือออก การตัดเครือควรตัดที่ต้นเครือหรือให้เครือยาวประมาณ ๒๐-๓๐ ซม

ระยะการสุกของกล้วยน้ำว้า

ระยะที่ ๑ ผลแข็ง เป็นเหลี่ยมชัดเจน เปลือกสีเขียว ทั้งใจจะไม่สุก

ระยะที่ ๒ ผิวเปลือกเริ่มเปลี่ยนสีจากสีเขียวออกเหลืองเล็กน้อย

ระยะที่ ๓ ผิวเปลือกเปลี่ยนสีเป็นเหลืองมากขึ้น แต่ยังมีสีเขียวมากกว่า
 ระยะที่ ๔ ผิวเปลือกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองมากขึ้น และมีสีเหลืองมากกว่าสีเขียว
 ระยะที่ ๕ ผิวเปลือกบริเวณต้นผลเป็นสีเหลือง ส่วนปลายผลเป็นสีเขียว
 ระยะที่ ๖ ผิวเปลือกทั่วผลจะมีสีเหลืองทั้งหมด เป็นระยะผลสุกพอดี แต่ยังไม่มีการ
 ระยะที่ ๗ ผิวเปลือกมีสีเหลือง เริ่มมีจุดสีดำหรือน้ำตาลเป็นระยะผลสุกเต็มที่ และมี

กลิ่นหอม

ระยะที่ ๘ ผิวเปลือกมีสีเหลือง และมีสีดำหรือน้ำตาลกระจายทั่วผล เป็นระยะที่ผล
 สุกมากเกินไป เนื้อกล้วยจะอ่อนนิ่ม มีกลิ่นแรง และจะเริ่มเน่าภายใน ๒-๓ วัน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- นำเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปล่อยให้ยางไหลจนแห้ง
- ทำความสะอาดถูกผล หรือบริเวณปลายผลที่มีกิบแห้งติดอยู่ออกให้หมด
- ซ้ำหั่นเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้รอยตัดซ้ำ
- คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก
- บรรจุหีบห่อ/บรรจุลงช่อง โดยมีใบตองรอง เพื่อป้องกันบอบช้ำ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคตายพราย/โรคเหี่ยว สาเหตุของโรคเกิดจากเชื้อรา มักจะแพร่ระบาดไปกับกล้วยที่
 ปลูกลงในดินเหนียวหรือในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำไม่ดี เชื้อราจะมีอยู่มากบนผิวของเหง้าที่เป็นโรค โดยจะเห็นว่ามีส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อรา(สปอร์)ติดอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การแพร่ระบาดจึงเป็นไปได้ทั้งการใช้หน่อที่มีเชื้อ,
 ทางดิน, การให้น้ำ และการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน

อาการของพืชที่เป็นโรค เชื้อราจะเข้าทำลายทางรากพืช แล้วไปเจริญอยู่ในท่อน้ำ
 ท่ออาหารของเหง้าและโคนต้น ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเกิดอุดตัน และเน่าเป็นสีน้ำตาล การส่งน้ำจากรากไปสู่ใบจึง
 เป็นไปไม่ได้ยากหรือเป็นไปไม่ได้เลย พืชจึงแสดงอาการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำในเบื้องต้น ก่อนจะแสดงอาการที่หนัก
 กว่าคือ ใบเหี่ยวและกิ่งหักพับลงมา วิธีการทดสอบ เมื่อพบว่ากล้วยมีการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำ ให้เกษตรกรทำ
 การให้น้ำกล้วยก่อนนั้นให้ชุ่มชื้นและเฝ้าดูว่า ภายใน ๓๐ นาที - ๑ ชม. นั้น พืชมีอาการฟื้นจากสภาพที่สลดเหี่ยวเฉา
 แล้วกลับมาตึ๋งเดิมหรือไม่ หากยังเหี่ยวเฉาอยู่ให้คาดว่า เป็นโรคเหี่ยวเพราะเชื้อรา หากพบสัญญาณของโรคให้
 นำไปเผากำจัดทิ้ง อีกอาการหนึ่งที่สังเกตได้ชัดในกล้วยที่อยู่ในระหว่างการเจริญเติบโตคือ ส่วนใบยอดหรือใบธง
 เป็นสีขาวอมเหลืองซีด ชูตั้งตรงอยู่บนยอด แต่ส่วนของกาบใบนั้นกลับหลุดออกหลวมๆ (เหมือนล่อนออกมา) หาก
 กล้วยอยู่ในระยะของการเจริญเติบโตทางลำต้น จะหยุดชะงักการเจริญเติบโต-ไม่ออกปลีหรือตกเครือ

การป้องกันกำจัด :

- ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปลอดโรค
- ทำลายต้นกล้วยที่เป็นโรค
- ห้ามขุดย้ายหน่อที่เป็นโรคไปปลูก
- ทำความสะอาดเครื่องมือ
- เมื่อขุดต้นที่เป็นโรคทิ้งแล้ว ควรใส่ปูนขาว ๑-๒ กก./หลุม
- ราดโคนต้นที่เป็นโรคให้ชุ่มด้วยสารเคมี เช่น แคปแทน อัตรา ๔๐ กรัม

ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- ฉีดสารเคมี คาร์เบนดาซิม เข้มข้น ๒% จำนวน ๓ม.ล./ต้น ทุก ๕, ๗ และ

๙ เดือน

- จัดระบบน้ำที่เหมาะสม

๒. โรคแอนแทรคโนส เป็นอีกหนึ่งโรคที่สำคัญของกล้วยทุกชนิดพันธุ์ มักพบเข้ามาสร้างปัญหาหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือ ระยะระหว่างรอการจำหน่ายผลผลิต มักพบอาการของโรคที่ผลมากกว่าส่วนอื่น ๆ สาเหตุของการเกิดโรคเกิดจากเชื้อรา การแพร่ระบาดเกิดจากการปลิวไปของสปอร์ โดยลมฝน ในช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิตหรือหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

ลักษณะอาการของพืชที่เป็นโรค ผลกล้วยจะถูกเชื้อราเข้าทำลายในระยะแก่เต็มที่หรือใกล้จะสุก โดยสปอร์ของเชื้อราสาเหตุจะไปตกติดอยู่บนปลายสุดของผล เมื่อได้รับความชื้นก็จะงอกและเข้าทำลายปลายผลก่อนจนมองเห็นเป็นจุดสีดำ ฉ่ำน้ำ แล้วขยายวงกว้างไปเรื่อย ๆ จนเข้าสู่เนื้อเยื่อภายในทำให้เนื้อในผลเน่ายุ่ย และเปลือก เป็นสีดำคล้ำหรือน้ำตาลดำ ขนาดและรูปร่างของแผลที่เกิดโรคนั้นไม่แน่นอน หากขยายด้วยกำลังกล้องที่มีความละเอียดสูงจะเห็น ผิวผลสีน้ำตาลดำที่เป็นโรคนั้นมีตุ่มนูนสีน้ำตาลเข้มขนาดเล็ก ๆ อยู่ทั่วไป โรคนี้นี้เป็นได้ทั้งก่อนและหลังเก็บเกี่ยว หากผลกล้วยเป็นโรคแล้วจะเน่าลูกกลม สร้างความเสียหายได้เร็วมาก

การป้องกันและกำจัด

- ฉีดพ่นด้วยคาร์เบนดาซิม ๕๐ % W/V SC อัตรา ๑๐-๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เบนโนมิล ๕๐% WP อัตรา ๕-๑๕ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- ตัดแต่งกิ่งก้านให้โปร่งพร้อมกำจัดเศษซากพืช และกาบกล้วยที่เหี่ยวออกจากแปลงพืช

- เลือกไว้ต้นที่แข็งแรง และควรไว้ต้นเพียง ๓-๔ ต้นต่อกอ
- กำจัดวัชพืชออกจากแปลงปลูก เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรค หรือเชื้อโรคไปอาศัยอยู่

- บำรุงพืชปลูกให้แข็งแรงด้วยน้ำและปุ๋ยและคลุมดินด้วยเศษฟาง
- สร้างทางระบายน้ำในแปลงปลูกพืช เพื่อลดการท่วมขังหลังการให้น้ำหรือฝนตก

๓. หนอนม้วนใบ ตัวเต็มวัยของหนอนม้วนใบกล้วยนั้นเป็นผีเสื้อขนาด ๗๐-๗๗ มม. สามารถขยายพันธุ์ได้หลายครั้งต่อปี ตัวหนอนจะอาศัยกัดกินและอาศัยอยู่ที่ใบกล้วย นอกจากนี้ยังพบว่ามีอาการเข้าทำลายมะพร้าวและพืชตระกูลปาล์มอีกด้วย

ลักษณะการทำลาย หนอนม้วนใบกล้วยจะกัดกินใบและก้านใบอ่อน โดยใบและก้านใบจะแห้ว หรือฉีกขาดอย่างรวดเร็ว จนใบหักพับลงมา ในขณะที่ใบอ่อนที่ถูกกัดกินนั้นยังอยู่ในสภาพที่ม้วนอยู่ จากนั้นใบกล้วย ที่หักพับลงมาจะค่อยๆ เหี่ยวแห้งไป ซึ่งอาจทำให้กล้วยเติบโตไม่ดีหรือชะงักการเติบโต

การป้องกันกำจัด ตัดใบที่ถูกทำลายไปเผาไฟ เพื่อทำลายตัวอ่อนของผีเสื้อให้หมด

๔. ดั้วงวง หรือหนอนกอ ลักษณะการเข้าทำลายนั้น เกิดจากการที่ตัวหนอนเข้าไปอยู่อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อในลำต้นหรือเหง้ากล้วย ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารถูกตัดขาด ต้นกล้วยเติบโตให้ผลผลิตหรือยืนต้นต่อไปไม่ได้ ดั้วงวงจึงกลายเป็นศัตรูตัวร้ายที่ผู้ปลูกกล้วยควรเฝ้าระวัง ดั้วงวงจะเข้าทำลายกล้วยในระยะที่เป็นตัวหนอน ซึ่งเป็นระยะที่สร้างความเสียหายให้แก่ต้นกล้วยได้มากที่สุด ส่วนตัวแก่ของดั้วงวงนั้นก็สามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับกล้วยได้เช่นกัน แต่ไม่มากเท่าในระยะตัวหนอน

ลักษณะการเข้าทำลาย งวงไซเหง้า ตัวหนอนจะเจาะเข้าไปกัดกินชอนไชอยู่ภายในเหง้ากล้วย ระดับใต้ดินติดโคนต้นจึงสังเกตเห็นการเข้าทำลายได้ไม่ชัด โดยตัวหนอนจะอยู่ในต้นกล้วย อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อภายในจนกว่าจะเข้าดักแด้ จึงทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเสียหาย ต้นจึงชะงักการเติบโต หากพบว่ามีหนอนเพียงแค่ ๕ ตัวต่อต้น ก็จัดว่าอาการหนักสาหัส ต้องเร่งจัดการตัดตอนก่อนที่จะเกิดการแพร่กระจายพันธุ์มากกว่าเดิม เมื่อกล้วยถูกหนอนทำลายหนักขึ้น ต้นกล้วยจะโตต่อไปไม่ได้ และตายในที่สุด ไม่ว่าจะปลูกกล้วยในฤดูไหนหรือต้นกล้วยมีอายุเท่าใดตัวหนอนดั้วงวง ก็สามารถเข้าทำลายได้ทุกระยะ เมื่อตัวหนอนของดั้วงวงออกจากดักแด้ เป็น

ตัวเต็มวัย ก็จะอาศัยอยู่แถวโคนต้นในระดับชิดผิวดิน หรือต่ำกว่าเล็กน้อย เพื่อการผสมพันธุ์ต่อไป ตัวงวงไขกบกล้วย ตัวชนิดนี้เป็นศัตรูที่มีการทำลายรุนแรงพอ ๆ กับตัวงวงไขเห่า ตัวหนอนจะไขทำลายต้นที่อยู่เหนือพื้นดิน ขึ้นไปถึงประมาณกลางต้น โดยไช่ต้นเป็นรูแล้วซอนเข้าไปถึงไส้กลางต้น มองเห็นข้างนอกเป็นรอยรอบต้นพรุนไปทั่ว มักชอบทำลายต้นกล้วยที่โตแล้ว หรือใกล้จะออกปลี หรือกำลังตกเครืออยู่ จึงทำให้เกิดเครือหักพับกลางต้น หรือเหี่ยวเฉายืนต้นตาย ซึ่งตัวชนิดนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าตัวงวงไขเห่า

การป้องกันกำจัดตัวงวงทั้งสองชนิด จะใช้แนวทางกำจัดแบบเดียวกันนั้นคือ

๑. ทำความสะอาดสวน อย่าปล่อยให้พื้นที่สวนรกรุงรังเต็มไปด้วยหญ้าวัชพืช เศษชิ้นส่วนของลำต้นกล้วย กาบกล้วย ถ้าเป็นกล้วยที่ตัดเครือแล้ว ควรสับให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ หว่านกระจายในพื้นที่สวนแทนการสุมเป็นกองสูง เพื่อเลี่ยงการเข้ามาวางไข่ของตัวเต็มวัย

๒. การนำหน่อพันธุ์กล้วยมาปลูกในสวนจะต้องมั่นใจว่าปราศจากโรคหรือแมลง หากไม่แน่ใจเกษตรกรควรจุ่มหน่อพันธุ์ด้วย สารคลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC อัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร

๓. หากมีการขุดหน่อกล้วยจากแปลงไปขยายปลูก ควรขุดออกจากแปลงในทันทีไม่ควรคาทิ้งไว้ข้ามคืนเพราะจะทำให้ตัวเต็มวัยตัวงวงเข้ามาวางไข่ได้ และทุกครั้งที่มีการขุดหน่อออกไปควรฝังดินกลบหลุมทุกครั้งเป็นการป้องกันตัวเต็มวัยเข้าทำลายบริเวณรอยแผลหรือเหง้ากล้วยที่เหลือ

๔. ใช้สารเคมีชื่อ คลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC ในอัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ สารฟิโพรนิล ๕% SC ในอัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร ราดรดโคนต้นกล้วยให้สูงจากพื้นดิน ๓๐ ซม. และราดบนพื้นดินรอบ ๆ โคนต้นภายในระยะรัศมีรอบโคนต้น ๓๐ ซม. จะเป็นการช่วยป้องกันการเข้ามาทำลายวางไข่ของตัวเต็มวัยบริเวณเหง้าและโคนต้นกล้วยได้ รวมทั้งยังเป็นการกำจัดตัวหนอนที่อยู่ตามโคนต้นกล้วยได้

๕. ควรแช่หน่อพันธุ์ในน้ำยาดีลดริน ๒๕% ในอัตรา ๑ ส่วน ต่อ น้ำ ๕๐ ส่วน โดยแช่หน่อพันธุ์ทิ้งไว้ ๑ คืน ก่อนนำไปปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านร่มอำเภอดำเรือ มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบ้านร่ม อำเภอดำเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←				△							→
	←								▽			→

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด
▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านร่อมอำเภอท่าเรือ มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า เป็นเงิน ๕,๗๙๓ บาท

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๕/๖๖ ตำบลบ้านร่อมอำเภอท่าเรือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๑,๖๐๐
๒	ค่าหน่อพันธุ์	๑,๕๐๐
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๘๐๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐
๕	ค่าน้ำ	๑,๐๐๐
๖	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	๔๕๐
๗	ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เช่น ใส่ปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่ง	๔,๒๐๐
๒๐	รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๑๓,๕๕๐
๒๑	ผลผลิต (กก./ไร่)	๑,๕๒๐
๒๒	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๑๕
๒๓	รายได้ (บาท/ไร่)	๒๒,๘๐๐
๒๔	กำไร (บาท/ไร่)	๙,๒๕๐

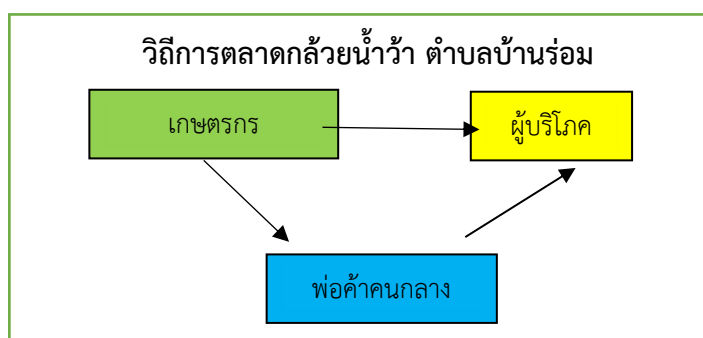
ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

ผลผลิตกล้วยน้ำว้าที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น การขายผลผลิตสด และการนำไปแปรรูป เช่น การทำกล้วยตาก การทำกล้วยฉาบ เป็นต้น

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยน้ำว้า ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายในพื้นที่ด้วยตนเอง หรือพ่อค้าคนกลางที่ขายอยู่ในตลาด

ภาพที่ ๓๔ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านร่อมอำเภอกำแพงแสน ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ ๆ มีเพียงตลาดในพื้นที่และในชุมชนเท่านั้น

ภาพที่ ๓๕ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงแสน, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
ตำบลบ้านร่อมอำเภอกำแพงแสน ไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบใน

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

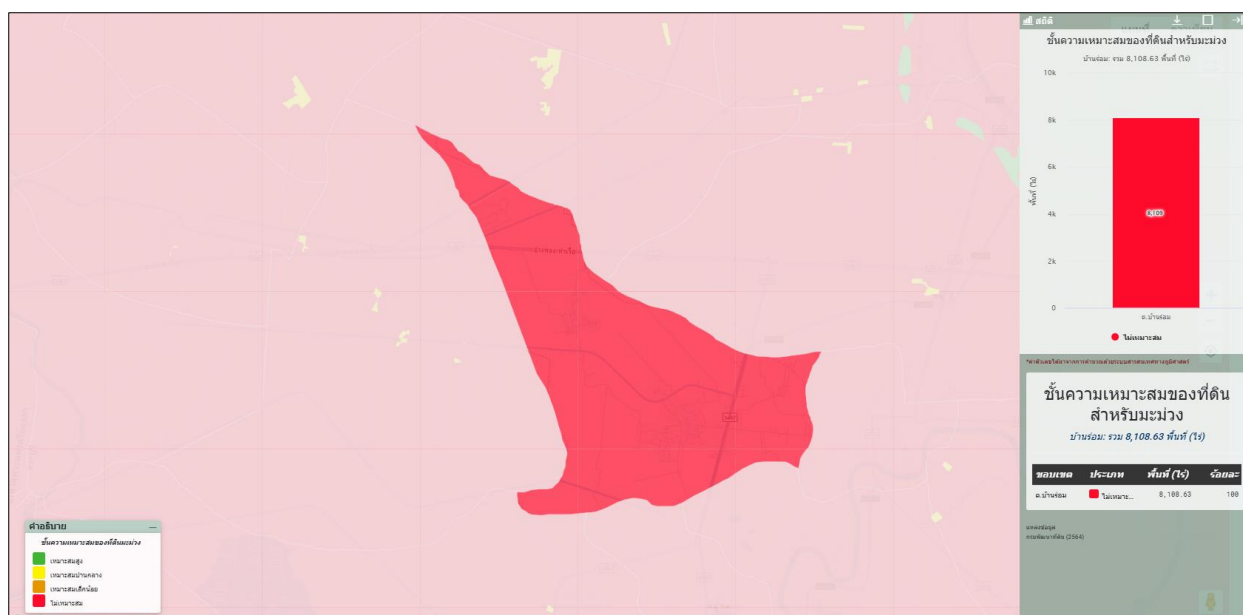
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกมะม่วง พื้นที่เหมาะสม (S๑,S๒,S๓) จำนวน - ไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘,๑๐๘.๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

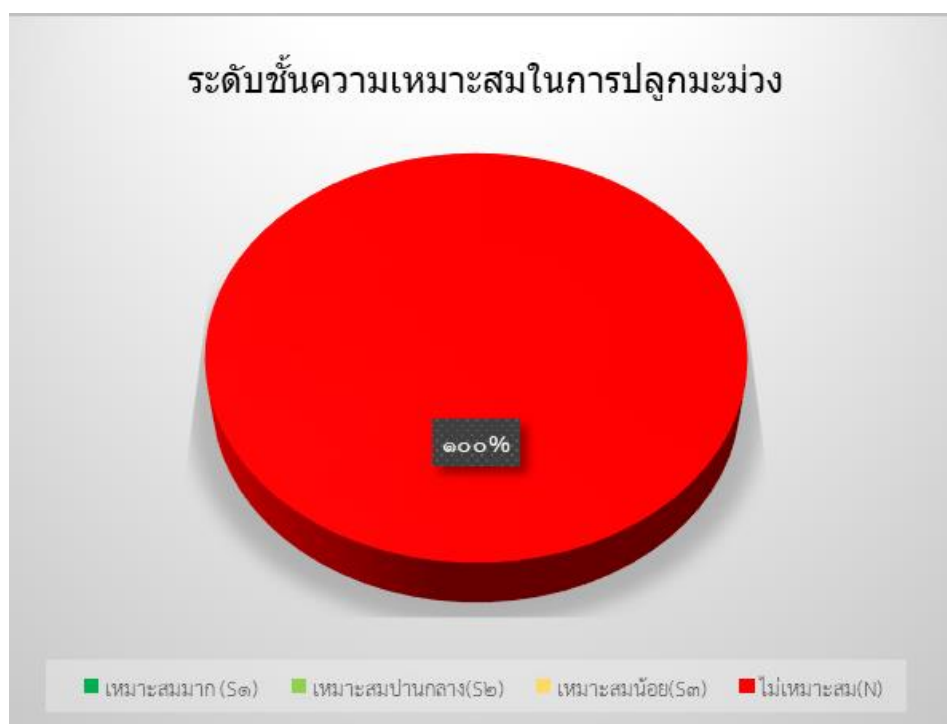
ตารางที่ ๓๗ แสดงเขตความเหมาะสม (ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านร่อม	-	-	-	๘,๑๐๘.๖๓	๘,๑๐๘.๖๓

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง
ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง
ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๗)

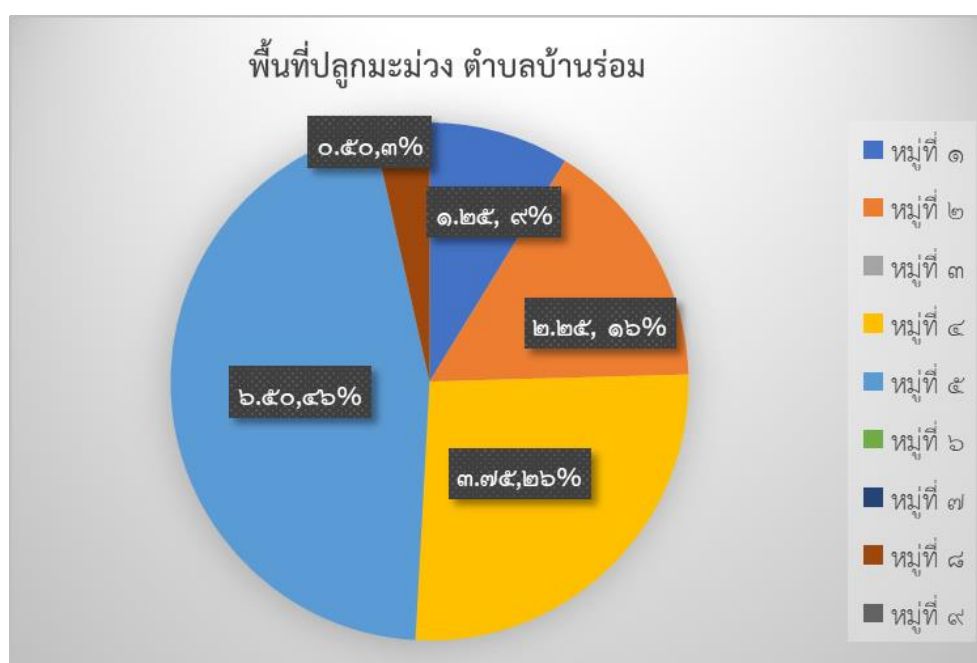
(๒) พื้นที่ปลูग्มะม่วง

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูग्มะม่วง จำนวน ๑๐.๓๘ ไร่ โดยพื้นที่หมู่ ๕ ปลูग्มากที่สุด จำนวน ๖.๖๓ ไร่ รองลงมาคือพื้นที่หมู่ ๒ จำนวน ๒.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๘ แสดงพื้นที่ปลูग्มะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูग्มะม่วง (ไร่)
๑	๒	๑.๒๕
๒	๒	๒.๒๕
๓	๐	๐.๐๐
๔	๒	๓.๗๕
๕	๔	๖.๕๐
๖	๐	๐.๐๐
๗	๐	๐.๐๐
๘	๑	๐.๕๐
๙	๐	๐.๐๐
รวม	๑๑	๑๔.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๘ แสดงพื้นที่ปลูग्มะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

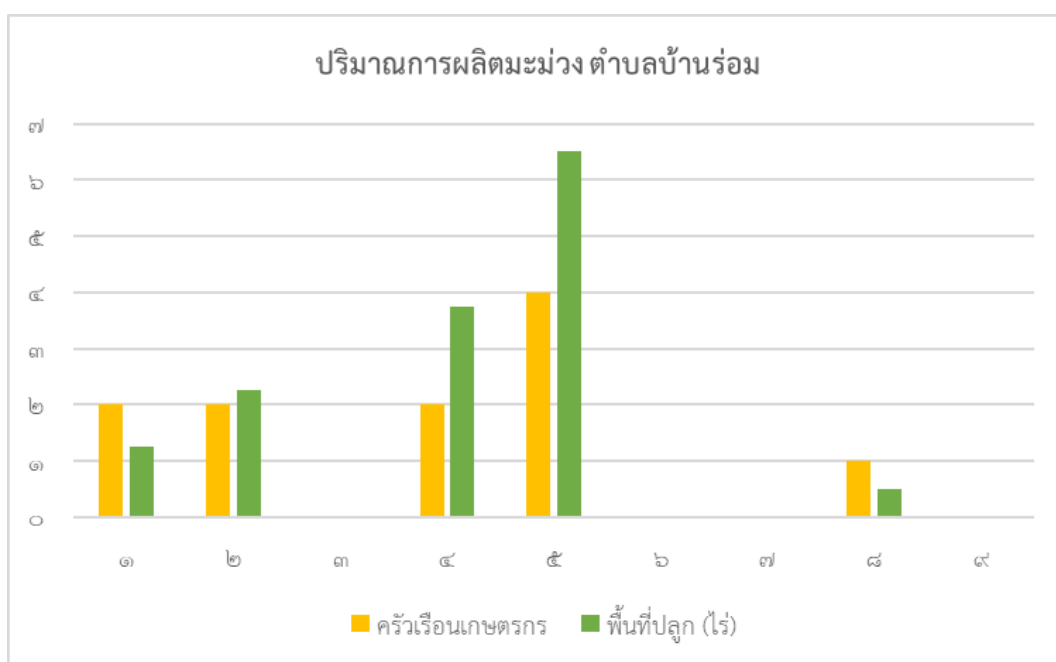
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพง มีพื้นที่การปลูग्มะม่วง จำนวน ๑๔.๒๕ ไร่ ๑๑ ครัวเรือน โดยมีปริมาณการผลิต จำนวน ๗.๑ ตันต่อปี

ตารางที่ ๓๙ แสดงปริมาณการผลิตมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่การเกษตร (หมู่)	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๒	๑.๒๕	๑.๒๕	๐.๖๒	๐.๕๐
๒	๒	๒.๒๕	๒.๒๕	๑.๑๓	๐.๕๐
๓	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๔	๒	๓.๗๕	๓.๗๕	๑.๘๘	๐.๕๐
๕	๔	๖.๕๐	๖.๕๐	๓.๒๕	๐.๕๐
๖	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๗	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๘	๑	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๒๕	๐.๕๐
๙	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑๑	๑๔.๒๕	๑๔.๒๕	๕.๖๒	
เฉลี่ย					๐.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงเพชร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๙ แสดงปริมาณการผลิตมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงเพชร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- พันธุ์มะม่วง ควรเลือกพันธุ์ตามความเหมาะสมและตามจุดประสงค์ของผู้ปลูก โดยคัดเลือก พันธุ์แท้ พันธุ์การค้า ที่ตลาดต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ ๔ น้ำดอกไม้สีทอง อกร่อง เขียวเสวย โชคอนันต์ เป็นต้น โดยใช้ต้นกิ่งพันธุ์สมบูรณ์ ความสูง ๕๐-๗๐ เซนติเมตร

(๒) การเตรียมดิน

- เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม.
- ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก จำนวน ๑ กิโลกรัม รองก้นหลุม

(๓) การปลูก

- ระยะปลูกของมะม่วง ขึ้นอยู่กับขนาดสภาพพุ่มของมะม่วงแต่ละพันธุ์ และตามต้องการของผู้ปลูก โดยทั่วไปจะใช้ระยะตั้งแต่ ๖x๖ เมตร ๘x๘ เมตร
- นำต้นพันธุ์มะม่วงมาปลูกตรงกลางหลุมแล้วปักไม้ยึดต้น ผูกเชือกเพื่อป้องกันลมโยก แล้วคลุมโคนด้วยฟางข้าวหรือหญ้าแห้ง แล้วรดน้ำให้ชุ่มต่อเนื่อง
- การปลูก ควรปลูกมะม่วงช่วงต้นฤดูฝน ถ้ามีระบบชลประทานปลูกได้ทั้งปี

(๔) ระบบการให้น้ำ

- หลังปลูก ถ้าฝนไม่ตกควรรดน้ำทุกวัน ช่วง ๗ วันแรก และ ๓- ๔ วัน/ครั้ง หรือ ๑๐ วัน/ครั้ง จนต้นมะม่วงเจริญเติบโตได้ตามอายุจนถึงออกดอกติดผลต่อไป ยกเว้นฤดูฝนเนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

- ตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ กิ่งเป็นโรคออก เพื่อสร้างกิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ต่อไป กำจัดวัชพืชและทำความสะอาดโคนมะม่วง ป้องกันกำจัดและควบคุมโรคและแมลง

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ยคอก ๑๐-๑๕ กก./ต้นและปุ๋ยเคมี ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕-๒ กก./ต้น/ปี โดยแบ่งใส่เป็น ๒ ครั้ง (ต้นฝน – ปลายฝน)

(๗) การเก็บเกี่ยว

- เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตามความต้องการ

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที หรือบรรจุลงภาชนะเพื่อรอการจำหน่าย หากผลผลิตมีมากเกินความต้องการหรือจำหน่ายไม่หมด เกษตรกรจะนำมาทำการแปรรูปเป็นมะม่วงกวน เพื่อการบริโภคในครัวเรือนหรือไว้จำหน่ายต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

- ดูแลป้องกันกำจัดโรคและแมลง เช่น แมลงค่อมทอง โรคแอนแทรคโนส แมลงวันผลไม้ เกษตรกรอาจมีการห่อผลมะม่วงบ้างเพื่อป้องกันแมลงรบกวน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน มีการปลูกมะม่วง ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง					▽							
					←-----→							
				Δ	←-----→							

สัญลักษณ์

←-----→ ช่วงฤดูปลูก

Δ ปลูกสูงสุด

←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงแสน, พ.ศ. ๒๕๖๗

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน มีต้นทุนการผลิตมะม่วง ๓,๑๙๐ - ๔,๔๔๐ บาทต่อไร่

ตารางที่ ๔๑ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

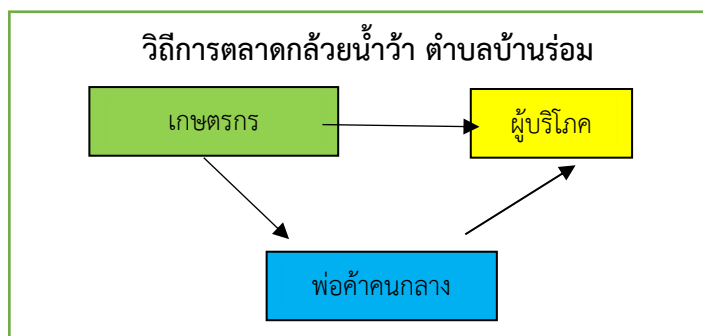
รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
เตรียมแปลง	๕๐๐	
ต้นพันธุ์มะม่วง	๑,๒๕๐ - ๒,๕๐๐	กิ่งพันธุ์ ๕๐-๑๐๐ บ./กิ่ง
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๒๔๐	
ปุ๋ยเคมี ๑๕-๑๕-๑๕ ๒ กก./ต้น/ปี	๙๐๐	
ปุ๋ยคอก ๑๐ กก./ต้น/ปี	๓๐๐	
เก็บเกี่ยว	-	
รวม	๓,๑๙๐ - ๔,๔๔๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงแสน, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

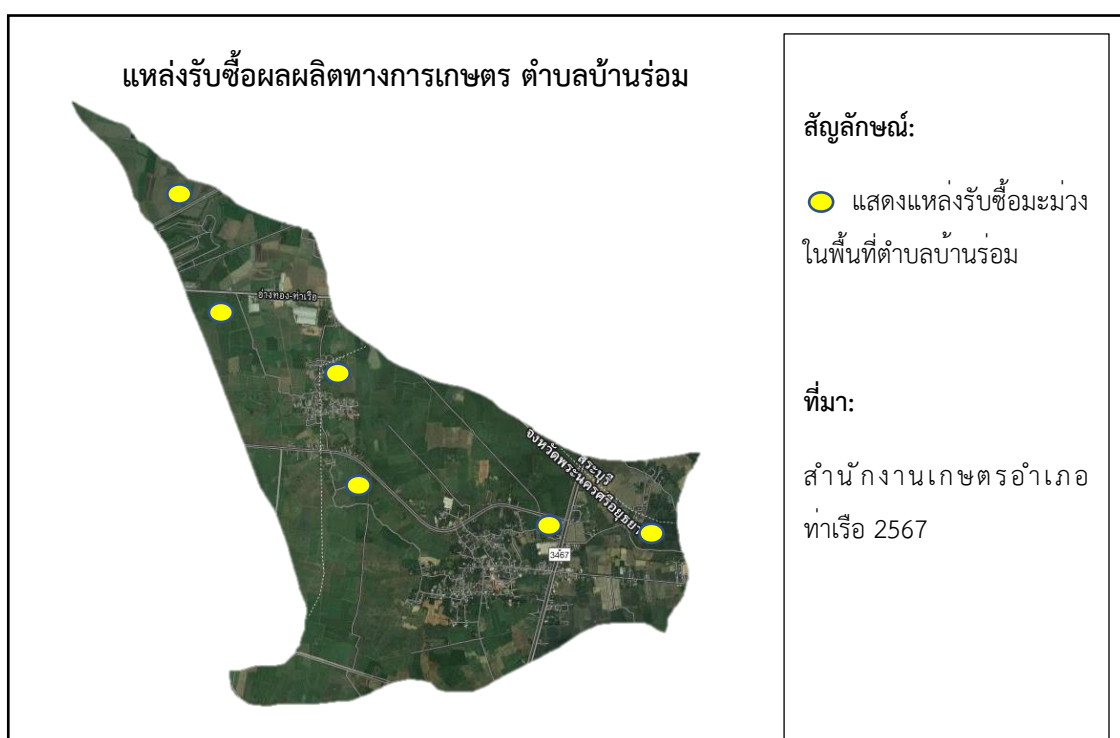
(๑) วิธีการตลาด

มีการจำหน่ายผลผลิตอยู่ในชุมชน ร้านค้าในตลาดชุมชน ผลผลิตบางส่วนเกษตรกรจะนำผลผลิตไปบริโภคในครัวเรือน และนำมาแปรรูป เป็นมะม่วงกวน เพื่อบริโภคและจำหน่าย

ภาพที่ ๔๐ แสดงวิธีการตลาดมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอนาทม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
ตำบลบ้านร่อมอำเภอนาทม ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ ๆ มีเพียงตลาดในพื้นที่และในชุมชนเท่านั้น

ภาพที่ ๔๑ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง ตำบลบ้านร่อม อำเภอนาทม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
ตำบลบ้านร่อม อำเภอนาทม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตมะม่วง

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร				
๑. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	- แหล่งน้ำและระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอในบางพื้นที่	- พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อรองรับปริมาณน้ำในฤดูฝน - ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	ทุกหมู่	
๒. การขาดแคลนน้ำทางการเกษตร	- ไม่มีแหล่งน้ำสำรองขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร ใช้น้ำจากระบบชลประทานเป็นหลัก	- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ใช้น้ำน้อย	ทุกหมู่	
๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ดินมีการใช้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องขาดการปรับปรุงบำรุงดิน	- ให้ความรู้เกี่ยวกับดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	ทุกหมู่	
๔. ภัยพิบัติด้านการเกษตร	- พื้นที่ลุ่มต่ำประสบปัญหาอุทกภัยผลิตเสียหาย	- ปรับระบบการปลูกข้าว ปลูกข้าวเลื่อนเวลา เพื่อเลี่ยงอุทกภัยในช่วงน้ำหลาก	ทุกหมู่	
๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า	- ไม่สามารถปรับพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมในการทำการเกษตรได้ - ค่าเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรสูงในบางพื้นที่		ทุกหมู่	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. โรคและแมลงศัตรูพืช	- เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นบางครั้ง - เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	- การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนการระบาด - ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัด - ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์	ทุกหมู่	
๒. ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	- ผลผลิตต่อไร่ต่ำในบางพื้นที่เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม	- ปรับปรุงการบริหารจัดการในกระบวนการผลิต	ทุกหมู่	
๓. คุณภาพของผลผลิต	- คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	- ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ เช่น GAP, เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น	ทุกหมู่	
๔. ต้นทุนการผลิตสูง	- เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่สูงเกินความจำเป็น	- ให้ความรู้การลดต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ สารเคมี เป็นต้น	ทุกหมู่	
๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ	- ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความไม่แน่นอน	- ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต, การเกษตรแบบแปลงใหญ่, เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา	ทุกหมู่	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่ม มูลค่า ๒. บรรจุภัณฑ์	- การแปรรูปผลผลิตยังมีน้อย เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญใน ก้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า - ยังไม่มีความโดดเด่น ไม่แสดง ความเป็นเอกลักษณ์	- ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร - ให้ความรู้ในด้านการแปรรูปและ ส่งเสริมนวัตกรรมด้านการเกษตร - ส่งเสริมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเป็นเอกลักษณ์และ แสดงอัตลักษณ์	ทุกหมู่ ทุกหมู่	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบ้านร่ม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพิจิตรหรืออยุธยา
ตารางที่ ๔๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ๒. มีศูนย์เรียนรู้ ด้านการเกษตร ๓. เส้นทางคมนาคมมีความสะดวก ๔. มีอัตราค่าจ้างหน้าพื้นที่และหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินในการประกอบอาชีพการเกษตร ๒. ขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม ๓. ขาดความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน ๔. ขาดการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก
โอกาส (O) ๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ๒. รัฐบาลสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงานด้านการเกษตร ๓. ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ ๔. การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางตลาดออนไลน์	SO กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่ม ขยาย) ๑. การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร $(S๑+S๒+S๕+O๑+O๒+O๓)$ ๒. การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร $(S๒+S๕+O๑+O๒+O๓+O๔)$	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง) ๑. การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม $(W๑+W๒+W๓+O๑+O๒+O๓)$ ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร $(W๒+W๓+W๔+O๒+O๓+O๔)$
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ไม่แน่นอน ๓. การระบาดของโรค/แมลงศัตรูพืช ๔. ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง/อุทกภัย ๕. สภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวน กระทบต่อผลผลิต	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ) ๑. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน $(S๒+S๕+T๑+T๒+T๓+T๔)$ ๒. การจัดการปัจจัยการผลิต $(S๑+S๒+S๕+T๑+T๓+T๔+T๕)$	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เล็ก หลีกเลียง หนี) ๑. การบริหารจัดการศัตรูพืช $(W๒+W๓+W๕+T๓+T๕)$ ๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม $(W๑+W๔+T๒+T๔)$ ๓. การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น $(W๒+W๓+W๔+W๕+T๑+T๒+T๓+T๕)$

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ได้มาตรฐาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร การบูรณาการกับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการผลิตและจำหน่ายสินค้า เกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑.๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจในระบบและรูปแบบตลาดสินค้า ออนไลน์ สามารถดำเนินการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการขยายโอกาส ในการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการผลิต ให้เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้าน การเกษตร เช่น การปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น การปลูกพืชใช้น้ำน้อย เพื่อทดแทนการทำนาในสภาวะประสบปัญหาน้ำขาดแคลน เกษตรกรสามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม การนำแผนที่เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร เพื่อการจัดการดินและน้ำ ผลผลิต อุปสงค์ อุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิตให้สอดคล้อง กันสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เพื่อพัฒนาการผลิตทางการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต การแปรรูปสินค้าทาง การเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่เกษตรกร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการเกษตร

๓.๒ การจัดการปัจจัยการผลิต

เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตในการประกอบ กิจกรรมด้านการเกษตร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและมีต้นทุน การผลิตทางการเกษตรที่ลดลง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ การบริหารจัดการศัตรูพืช

เสริมสร้างความรู้ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช อย่างถูกวิธี สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management – IPM) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเฝ้าระวังและการจัดทำ แปลงพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถป้องกันกำจัดได้อย่างทันท่วงที เป็นการลด ความเสียหายทางผลผลิตที่เกิดจากการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

เพื่อบริหารจัดการทรัพยากร เช่น พื้นที่ แหล่งน้ำ ให้เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงในด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำได้อย่างเหมาะสม มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร เพื่อปรับปรุงทรัพยากรทางการเกษตรให้เพียงพอเหมาะสมต่อการผลิต

๔.๓ การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านการเกษตรมาใช้ เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงในด้านราคาปัจจัยการผลิต

บทที่ ๓

ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑) ข้าว

๑.๑) เป้าประสงค์

๑.๑.๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต

ข้าว

๑.๑.๒) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และสร้างมูลค่าเพิ่ม

๑.๒) แนวทางการดำเนินงาน

๑.๒.๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร

๑.๒.๒) พัฒนาการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตร

๑.๒.๓) ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการศัตรูพืช

๑.๒.๔) ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและการเกษตรกรรม

๑.๒.๕) ส่งเสริมด้านการตลาดและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดอบรมการให้ความรู้ด้านการผลิตต้นทุนต่ำ สินค้าปลอดภัย และการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ (ตามระบบ

มาตรฐาน GAP) ผู้บริโภค

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑) YSF

๑.๑) เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีขีดความสามารถด้านการเกษตร สามารถทดแทนเกษตรกรสูงอายุและสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม

๑.๒) แนวทางการดำเนินงาน

๑.๒.๑) พัฒนาเกษตรกรเครือข่ายและสร้างความร่วมมือหน่วยงานภาคีในการส่งเสริมการเกษตร

๑.๒.๒) พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

(อกม.)

๑.๒.๓) พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรรุ่นใหม่

๑.๒.๔) สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาและเพิ่มศักยภาพเกษตรกรต้นแบบและเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อเกิดการกระจายความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ

โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

๒) วิสาหกิจชุมชน

๑.๑) เป้าประสงค์

๑.๑.๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง

๑.๑.๒) พัฒนาความรู้และทักษะให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านกระบวนการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจกลไกการผลิตที่สอดคล้องกับภาวะการตลาดของสินค้าเกษตร

๑.๑.๓) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้เกิดการสร้างรายได้ในครอบครัวและลดค่าใช้จ่าย

๑.๒) แนวทางการดำเนินงาน

๑.๒.๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร

๑.๒.๒) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓) สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑.๒.๔) เสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน

๑.๒.๕) ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของภาคเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งในกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกรต่าง ๆ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ ตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑) ที่ดิน

๑.๑) เป้าประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรดิน และความจำเป็นในการปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ในการเพิ่มผลผลิต รักษาสิ่งแวดล้อม และเพิ่มผลผลิต

๑.๒) แนวทางการดำเนินงาน

ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงค์ให้เกษตรกรไม่เผาตอซัง และมีการปลูกพืชปุ๋ยสด

กลยุทธ์ที่ ๑ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกรณีเกิดภัยตามธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อการทำการเกษตร (อุทกภัย, ภัยแล้ง, การแพร่ระบาดของศัตรูพืช, โรคระบาดของพืช, ดินเสื่อมโทรม) เพื่อเร่งให้ความช่วยเหลือหรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ลดความเสียหาย

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช

เศรษฐกิจ

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน
โครงการที่ ๓ โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

ตารางที่ ๔๔ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ การผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมและ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการ ลดต้นทุนการ ผลิตข้าว	เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้และ สามารถลด ต้นทุนการ ผลิตข้าวอย่าง เหมาะสม	เกษตรกร ในพื้นที่	หมู่ ๑ - ๙	๑. อบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การลดต้นทุนตามแนวปฏิบัติ ๓ ลด ๑ เพิ่ม ๒ ปฏิบัติ ๒. จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ ด้านการลดต้นทุนการผลิต จำนวน ๑๐ ไร่ ๓. จัดฝึกอบรมและศึกษาดู งานแปลงเกษตรกรที่ประสบ ผลสำเร็จการลดต้นทุนการ ผลิตข้าว ๔. ถ่ายทอดความรู้ด้านการ จัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยการจัดตั้งศูนย์จัดการ ศัตรูพืชชุมชนและจัดทำแปลง พยากรณ์และเตือนการระบาด ของศัตรูข้าว ๕. ติดตามและประเมินผล ๖. ประชาสัมพันธ์	-	-	๒๐ ราย	๖,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๖,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๖,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๖,๐๐๐ บาท	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ ท่าเรือ

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (ต่อ)

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ การผลิต สินค้า	๒. โครงการ ส่งเสริมการผลิต ข้าวปลอดภัย จากสารพิษ (ตามระบบ มาตรฐาน GAP) สู่ผู้บริโภค	เพื่อ พัฒนาการ ผลิตข้าวให้มี คุณภาพสู่ มาตรฐาน สินค้าเกษตร ปลอดภัย (GAP	เกษตรกร ๑๐ ราย	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วม กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าว ปลอดภัยจากสารพิษด้วย ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP ข้าว) ๓. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการ ผลิตข้าวปลอดภัยและขั้นตอน การขอใบรับรองมาตรฐาน GAP รายบุคคล และให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่เข้า มาร่วมใช้กับการพัฒนาการ ผลิตข้าว ๔. ให้คำแนะนำ ติดตามและ ประเมินผล และร่วมแก้ปัญหา ของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ๖. สรุปผลและประเมินผล	-	-	๑ แปลง ๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑ แปลง ๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑ แปลง ๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๒ แปลง ๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ ท่าเรือ

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (ต่อ)

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/ องค์กร	๑. โครงการ ฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาและสร้าง เกษตรกรรุ่นใหม่	เพื่อสร้าง เกษตรกรรุ่น ใหม่เข้าสู่ภาค การเกษตร	๑๐ ราย	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑.คัดเลือกเยาวชนที่มีอายุ ๑๘ – ๓๕ ปี ที่มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม ๒.จัดอบรมเยาวชนเกษตรในศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตามความต้องการ)ให้เกิดความเชี่ยวชาญ ๓.สร้างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่	-	-	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	- สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (ต่อ)

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการ ส่งเสริมปรับปรุง คุณภาพดินให้ เหมาะสมกับ การปลูกพืช เศรษฐกิจ	๑. เพื่อให้ เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจและให้ ความสำคัญ ต่อการ ปรับปรุง คุณภาพดิน ๒. เพื่อลด ต้นทุนการ ผลิตให้แก่ เกษตรกรโดย การไม่เผาเศษ วัสดุ การเกษตรใน ไร่นา	๑๐ ราย	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑.จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน ประกอบด้วย - จัดกระบวนการเรียนรู้การ เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ - การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ ดิน - การใช้สารชีวภาพเพื่อการ ปรับปรุงดิน -การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด และอินทรีย์วัตถุ	-	-	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	๑๐ ราย	๒,๐๐๐ บาท	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ ท่าเรือ

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (ต่อ)

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๒. โครงการ ส่งเสริมการปลูก พืชปุ๋ยสดเพื่อ ปรับปรุง คุณภาพดิน	เพื่อให้ เกษตรกร ได้มีการ ปรับปรุงดิน อย่างจริงจัง	๑ ครั้ง	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑. จัดงานรณรงค์ให้เกษตรกร ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อการ ปรับปรุงดิน ๒. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ย สด แก่เกษตรกร รายละไม่เกิน ๑๐ ไร่ ๓. จัดทำแปลงสาธิตการไถ กลบตอซังข้าวและเศษวัสดุพืช ในไร่นาและจัดงานวันสาธิต การไถกลบ ๔. สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ ย่อยสลายเศษวัสดุพืช	-	-	๑ ครั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ครั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ครั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ครั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ ท่าเรือ
			๑๐ ราย ๑๐๐ ไร่			๒๐ ชุด			๑๐ ราย ๑๐๐ ไร่		๑๐ ราย ๑๐๐ ไร่		๒๐ ชุด		๒๐ ชุด	
	๓. โครงการ รณรงค์ลดการ เผาเศษวัสดุ การเกษตรในไร นา	เพื่อให้ เกษตรกร ตระหนักถึง ผลกระทบที่ เกิดจากการ เผาเศษวัสดุ การเกษตร และมลภาวะ สิ่งแวดล้อม	๒ ครั้ง	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑.จัดงานรณรงค์ไม่เผาเศษ วัสดุการเกษตรในไร่ ๒.ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์	-	-	๒ ครั้ง	๕,๐๐๐ บาท	๒ ครั้ง	๕,๐๐๐ บาท	๒ ครั้ง	๕,๐๐๐ บาท	๒ ครั้ง	๕,๐๐๐ บาท	

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (ต่อ)

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
เสริมสร้าง ความมั่นคง และ ปลอดภัย ด้านอาหาร	๑. โครงการ ส่งเสริมการปลูก ผักสวนครัว รั้ว กินได้ ตามแนว ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	๑. เพื่อให้ ชุมชนมีความ มั่นคงและ ปลอดภัยด้าน อาหาร ๒. เพื่อ ส่งเสริมให้ เกษตรกร และกลุ่ม เกษตรกรมี ความรู้ความ เข้าใจ เกี่ยวกับ วิธีการปลูก ผักปลอด สารพิษ	๒๐ ราย	หมู่ที่ ๑ - ๙	๑.ให้ความรู้เรื่องการดำเนิน ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก สวนครัว	-	-	๒๐ ราย	๓,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๓,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๓,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๓,๐๐๐ บาท	- สำนักงาน เกษตรอำเภอ ท่าเรือ

บรรณานุกรม

- <https://eis.ldd.go.th/lddeis/SoilView.aspx>, (พ.ศ.๒๕๖๘).
- <https://gdcatalog.go.th>, (พ.ศ. ๒๕๖๗).
- <https://th.weatherspark.com/>, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- <http://agri-map-online.moac.go.th/>. (พ.ศ.๒๕๖๔).
- กรมพัฒนาที่ดิน, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (พ.ศ.๒๕๖๘).
- สถานีฝนอำเภอท่าเรือ, (๒๕๖๖).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- สำนักงานประมงอำเภอท่าเรือ, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอท่าเรือ, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าเรือ, (พ.ศ.๒๕๖๔).
- สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, (พ.ศ.๒๕๖๐).
- สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านร่อม, (พ.ศ.๒๕๖๗).
- แผนที่ไทย.คอม, (พ.ศ.๒๕๖๗).

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑. **หลักการและเหตุผล** เนื่องด้วยในปัจจุบันต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรจำเป็นต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งการลดต้นทุนการผลิตเป็นวิธีที่จะช่วยให้เกษตรกรลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เป็นวิธีการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ
- ๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรมีสุขอนามัยที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินงาน

- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

๑. ฝึกอบรมและศึกษาดูงานแปลงเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จการลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และจัดทำแปลงพยายกรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูข้าว
๓. จัดทำแปลงเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิต จำนวน ๑๐ ไร่
๔. สรุปการอบรม

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ
๒. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
๓. จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานแปลงเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จการลดต้นทุนการผลิตข้าว
๔. ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และจัดทำแปลงพยายกรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูข้าว
๕. ติดตามและประเมินผล
๖. ประชาสัมพันธ์

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๖,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๖,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๖,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๖,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๖,๐๐๐	บาท

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพได้มาตรฐาน
๒. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้คุณภาพผลผลิตดีขึ้น
๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ (ตามระบบมาตรฐาน GAP)

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่ต้องผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมากทำให้เกษตรกรต้องใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและศัตรูพืชและใช้ปุ๋ยเคมีในการเร่งผลผลิต ทำให้ผู้บริโภคได้รับสารเคมีเข้าไปสะสมในร่างกายและทำลายสุขภาพในเวลาต่อมา ทั้งยังก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิตจากเกษตรใช้สารเคมี เป็นเกษตรที่มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยการให้ความรู้ในการปลูกข้าวที่ปลอดภัยตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP)

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามความต้องการของผู้บริโภค

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรมีสุขอนามัยที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) จำนวน ๑๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

-- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

- ถ่ายทอดความรู้มาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP ข้าว) แก่เกษตรกร

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ

๒. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษด้วยระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP ข้าว)

๓. ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรหลักสูตร GAP พืช

๔. ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผล และร่วมแก้ปัญหาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๕. สรุปผลและประเมินผล

๙. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๑๐.๑ เกษตรกรมีความรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพได้มาตรฐาน
- ๑๐.๒ ความรู้ด้านการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ
- ๑๐.๓ เกษตรกรผู้ผลิตมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น

โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยภาคการเกษตรเป็นฐานผลิตวัตถุดิบเพื่อใช้เป็นอาหารที่สำคัญ และทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญหรือครัวของโลก โดยส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า ๑.๑๖ ล้านล้านบาทต่อปี และภาคการเกษตรกรรมของไทยปัจจุบันมีประชากร ๒๒.๗ ล้านคน หรือ ๕.๘ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของประเทศ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ถึงปี ๒๕๕๑ ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑.๘๗ ต่อปี อันเนื่องจากลูกหลานเกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในเขตเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นอย่างนี้ จะเกิดผลกระทบต่อภาวะการผลิตอาหารและความมั่นคงด้านการผลิตอาหารได้ จำเป็นต้องเร่งรัดสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนและสืบทอดเกษตรกรรุ่นเก่าที่ลดลงเฉลี่ยปีละ ๔๐๐,๐๐๐ คน และเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในสาขาเกษตรกรรมต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรไทยรุ่นใหม่ให้มีความแข็งแรงและมีศักยภาพการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม

๒.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เยาวชน เยาวชนเกษตร ยุวเกษตรกร ทายาทเกษตรกร ผู้เริ่มต้นประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทายาทเกษตรกรจากกลุ่มส่งเสริมอาชีพ หรือสถาบันเกษตรกร เช่น กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสหกรณ์ ฯลฯ โดยแบ่งบุคคลเป้าหมายเพื่อคัดเลือกหลักสูตรเพื่อพัฒนาให้เหมาะสม คือขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ทายาทเกษตรกร เยาวชน และผู้สนใจทำอาชีพเกษตร จำนวน ๑๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- เกษตรกรรุ่นใหม่จากทุกหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

๖.๑ การจัดทำหลักสูตรสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑๐ คน

๖.๒ การฝึกอบรม

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ คัดเลือกเยาวชนที่มีอายุ ๑๘ – ๔๕ ปี ที่มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม

๗.๒ จัดอบรมเยาวชนเกษตรกรในศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตามความต้องการ) ให้เกิดความเชี่ยวชาญ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ และร่วมกันดำเนินกิจกรรมในรูปกลุ่ม/สหกรณ์ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ครอบครัวให้ดีขึ้น ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

๑. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าว ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม การใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้อง ตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน คือ การใช้พืชปุ๋ยสด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพืชตระกูลถั่ว โดยการปลูกและไถกลบก่อนการปลูกพืชหลัก ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้การดูดซับอาหารของพืชหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพดิน

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรโดยการไม่เผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๑๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินงาน

- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

๖.๑ จัดกระบวนการเรียนรู้การเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์

๖.๒ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๖.๓ การใช้สารชีวภาพเพื่อการปรับปรุงดิน

๖.๔ การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดและอินทรีย์วัตถุ

๗. วิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน ประกอบด้วย

๗.๑ จัดกระบวนการเรียนรู้การเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์

๗.๒ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๗.๓ การใช้สารชีวภาพเพื่อการปรับปรุงดิน

๗.๔ การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดและอินทรีย์วัตถุ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๒,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรได้รับความรู้การเก็บตัวอย่างดิน และสามารถปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้และสามารถใช้สารชีวภาพและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและอินทรีย์วัตถุได้

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปุ๋ยเคมีมีราคาที่สูงขึ้นและเกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยเคมีกันมาก ทำให้ดินขาดความร่วนซุย และยังทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง การใช้พืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูให้ดินมีสภาพที่เหมาะสมกับการปลูกพืช และเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลกำไรให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการผลิต
- ๒.๒ เพื่อส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ จัดงานรณรงค์และจัดทำแปลงสาธิตปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงดิน ปีละ ๑ ครั้ง
- ๓.๒ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด รายละไม่เกิน ๑๐ ไร่ จำนวน ๑๐ ราย
- ๓.๓ สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายเศษวัสดุพืชแก่เกษตรกร จำนวน ๓๐ ชุด

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ จัดงานรณรงค์ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงดิน
- ๖.๒ จัดทำแปลงสาธิตการไถกลบตอซังข้าว
- ๖.๓ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- ๖.๔ สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายเศษวัสดุพืช

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ จัดงานรณรงค์ให้เกษตรกรปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงดิน
- ๗.๒ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด แก่เกษตรกร รายละไม่เกิน ๑๐ ไร่
- ๗.๓ จัดทำแปลงสาธิตการไถกลบตอซังข้าวและเศษวัสดุพืชในไร่นาและจัดงานวันสาธิตการไถกลบ
- ๗.๔ สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ย่อยสลายเศษวัสดุพืช

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๑๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๑๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๑๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๑๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๑๐,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยพืชสดบำรุงดินมากขึ้น
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้และทักษะการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม

โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

๑. หลักการและเหตุผล

จากวิกฤตหมอกควันปกคลุม และเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กทั่วทุกพื้นที่ จึงเกิดการรณรงค์ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยเน้นให้เกษตรกรใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุน และเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยใช้กลไกของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ร่วมกับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และเครือข่ายศพก. อื่น ๆ

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุการเกษตรและมลภาวะสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ จัดงานรณรงค์ไม่เผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา จำนวน ๒ ครั้ง
- ๓.๒ ประชาสัมพันธ์เรื่องการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ งานรณรงค์หยุดเผาในพื้นที่เกษตร
- ๖.๒ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ จัดงานรณรงค์ไม่เผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา
- ๗.๒ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ/สื่อสิ่งพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เดือนละ ๑ ครั้ง

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๕,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๕,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๕,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๕,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๕,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
- ๙.๒ ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน
- ๙.๓ รักษาสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลระบบนิเวศในชุมชนอย่างยั่งยืน

โครงการส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้คนส่วนใหญ่ประเทศอยู่บ้าน และจะนำผักใช้ปรุงอาหารให้กับคนในบ้าน ซึ่งเป็นผักที่จัดซื้อจากท้องตลาด ซึ่งผักส่วนใหญ่มีการปนเปื้อนสารเคมี โดยปกติก่อนการปรุง ก็จะช่วยทำความสะอาดอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถชะล้างสารตกค้างออกได้ทั้งหมด ส่งผลเกิดภาวะความเสี่ยงทางด้านสุขภาพอย่างน่าเป็นห่วงทั้งนี้เนื่องจากบริโภคพืชผักและผลไม้ที่ไม่ปลอดภัยทำให้การสะสมสารพิษภายในร่างกายอาจก่อให้เกิดภาวะความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและการเกิดโรคชนิดต่าง ๆ ได้

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรณรงค์ส่งเสริมในเรื่องการลดละเลิกการใช้สารพิษในการเกษตรแต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงชินกับรูปแบบเดิมโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยทางด้านสุขภาพของผู้บริโภคการปลูกพืช ผักสวนครัวที่ไร้สารพิษตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ผู้บริโภคมีสุขภาพร่างกายที่ดีสมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันใช้เป็นอาหารในครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนพึ่งพาตนเองและสามารถดำเนินชีวิตให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ลดความเสี่ยงจากสารเคมีสะสมในร่างกาย เพื่อให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง จากการได้รับประทานผักปลอดสารพิษ ในปริมาณที่เพียงพอ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร

๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกร / กลุ่มเกษตรกร

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- ดำเนินงานในพื้นที่ หมู่ที่ ๑ – ๙

๖. กิจกรรม

๖.๑ ให้ความรู้เรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๖.๒ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๗.๒ มอบเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัวเกษตรกร / กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๔,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๔,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๔,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๔,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๔,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ คนในชุมชนได้รับประทานผักปลอดสารพิษจากโครงการ และผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับครัวเรือน

๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษและสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

๙.๓ เกษตรกรมีทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำเนิน ชีวิตวิถีไทย

กระบวนการจัดทำเวทีชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	จำนวน ชาวบ้านที่ เข้าร่วม ทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ/ตำแหน่ง)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๑.	เพื่อให้ทราบถึงปัญหาทางการเกษตรที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร	๔๐	-สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ	๓	๑.นายจิรวัฒน์ พิมป์สุวรรณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านร่ม	-ได้รับปัญหาอย่างแท้จริงจากชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา -นำปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนมาร่วมกันวางแผนเขียนโครงการเพื่อพัฒนาด้านอาชีพในตำบล
๒.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการแก้ปัญหาชุมชน	๔๐	-องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านร่ม	๒	๒.นางนิธิภรณ์ เปาจีน กำนันตำบลบ้านร่ม ๓.นางภคพร มะตะราช ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๑ ๔.นางสุมาลี แก้งโรจน์ ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๒ ๕.นางชุดิมา สวัสดิรักษา ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๓ ๖.นายภานุมาศ คงอรุณ ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๔ ๗.นางอรอนงค์ หิรัญอนันต์สุข ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๕ ๘.นายยงยุทธ จุลศิลป์ ผู้ใหญ่บ้าน ม.๖ ๙.นางสาวสำราญ ขอมีกกลาง ผู้ใหญ่บ้าน ม.๗ ๑๐.นางสาวศิริรัตน์ บุญประกอบ ผู้ใหญ่บ้าน ม. ๘	
๓.	เพื่อให้ชุมชนช่วยกันแก้ไขปัญหาพร้อมกับเจ้าหน้าที่เพื่อนำแนวทางมาพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๔๐				
๔.	เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขปัญหาลูกต้อง	๔๐				